

ELŐFIZETÉS ÁRA
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt 50 kr.
 Bérmentelen levelek
 csak ismert kezektől fo-
 gadtatnak el.
 Készítők nem adhatnak
 vissza.
 Egyes szám ára 20 kr.
 A nyilatkozatok minden gar-
 mondó díja 20 kr.

ZEMPLÉN.

Társadalmi és irodalmi lap.
ZEMPLÉNVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

HÍRDETÉSI DÍJ:
 hivatalos hirdetéseknel:
 Minden egyes sor után
 1 kr.
 Azonfelül bélyeg 20 kr.
 Kiemelt díjazottak s kör-
 szettel ellátott hirdetések
 nyekért termékek szerint
 minden □ centiméter
 után 3 kr számítatik.
 Állandó hirdetéseknel
 kedvezmény nyújtatik.
 Hirdetéseket a „Zemplén”
 nyomdába küldendők.

Memorandum

a Sátoralja Ujhelyben létesítendő sör- és malátagyár ügyében.

A gyáripárnak közgazdaságunk fejlődésére való nagy hatása a vármegyénkben létesített szecseni cukorgyár működéséből látható a legjobban. A változás az által, hogy a cukorrépában egy új ipari növény termelése honosodott meg, mely mindenkor ezen gyárban fix áron értékesítetik, az: hogy ennek folytán, egy idáig számba alig vehető vidék a legélénkebb termelés-, kereskedelem- és nagy arányú vasuti forgalom gócpontjává lett, mely viszont több kisebb vállalatoknak adott életet, a kereseti forrásokat az egész vidéken kibővítette s számtalan munkásnak iparosnak s gyárnak adott foglalkozást, s ezzel megélhetési módot, — továbbá: hogy nagy és több vármegyére kiterjedő területeken az egyoldalú gabonatermelésből a változó gazdasági rendszernek fejlődését hozta magával, mi által ezen vidékek kultúr képet nyertek, a túlnyomó buza termelés a répatermelés által szűkebb határok közé szorult, a nagyobb számú kézimunka szükséglet által a népek állandóbb foglalkoztathatósága elérhető, s ezeknél az igyekezet s szorgalom kifejlesztésére tér nyílik, a mód megadatik, mi által a munkás és gazdai szakértelem is fejlesztetik, s mindezek által úgy a gazdák valamint a munkássztyálys bevételei fokozódnak és állandósítatnak. — A takarmánynerés kibővül, — mi által viszont állattenyésztésünk erősbül és fejlődik, — a nyereséges hizlalás felkarolható, mi által viszont a trágyatermelés emelkedik, ennek révén a nagyobb termékek biztosítatnak, s általában, hogy a belterjesebb, s jobb mélyebb talajművelés honosodik meg, mi által viszont az időjárás kalamitásai egyensúlyoztatnak, mi által ismét az éretik el, hogy ilyen talajokról a nagyobb termékek állandóan várhatók, — s mindezek kézzelfogható előnyöket biztosítanak nemcsak egész nagy vidékek, egyes vármegyéknek, a gazdáknak, munkások és iparosoknak, hanem a vasuti közlekedési vállalatoknak s főleg az adóbevételi források nagyban szaporodásával az államnak.

Ósrégi nemzetgazdasági elv és gyakorlat az, hogy a mezőgazdasági nyereségek akkor

értékesítetnek a legjobban, midőn azok iparterményekké feldolgozva bocsájtatnak a nagy fogyasztó közönség közvetlen használatára, midőn a nyers termények eladás alá nem bocsájtatnak, hanem azok iparilag dolgoztatnak fel, így például a buza lisztte, az árpa sörré, a repce olajjára stb. s csakis ilyen feldolgozott ipari és kereskedelmi cikkek alakjában juthatnak új piacokra s válhatnak világkereskedelmi cikké a miért természetes, hogy azok így biztosítják a legnagyobb s állandó értékesítést és jövedelmezőséget.

Ezen elvnek keresztülvitelét és meghonosodását igényli Magyarország közgazdasága a legégetőbbben. Csakis ezen elvnek régóta és lankadatlan való alkalmazása folytán fejlődött Angolország, Franciaország, Csehország oly vagyonság, oly gazdaggá, s erőssé, hogy pl. Franciaország a német 5 milliárd rengeteg hadisarcot oly könnyedén birta és tudta minden megrázkódtatás nélkül kifizetni, — Angolország iparával és kereskedelmével az egész világot uralja, míg viszont Csehország ismét az ausztriai birodalmat látja el különféle iparterményekkel.

És ha általában Magyarországnak mint mezőgazdasági országnak ezen ipari vállalatokra oly nagy szüksége van, mennyivel nagyobb szüksége van ilyenekre az ország felső vidékének s azok között Zemplénvármegyének, mely az ország központjától távol fekvő, terményeivel s állataival az előnyösen értékesíthető emporiumokon, a nagy távolságok s tetemes fuvardíjak miatt nem jelenhet meg, s így a szesztermények értékesítése ezek végett csupán nagyobb árendeményekkel — s ennek folytán is csökkenő bevételekkel eszközölhető. — Azonban annyival is inkább nagyobb szüksége van ma vármegyénknek a gyárvállalatokra, mert itten hajdanta 100-nál több szeszfőzde működött, melyek télen át, állandó foglalkozást nyújtván a népek, nyereségyeink értékesítésének is főtenyezői valának, míg ezek ma mind megszűnő, a nép eme keresetektől elesvén, azonkívül pedig sok csapatát meglátogatva, a téli hónapok alatt a nép legnagyobb része kereseti forrás nélkül maradt, s bealván az általános elszegényedés, az amerikai kivándorlás hihetetlen arányokat öltött.

Hogy tehát ezen a vármegyénkre, közgazdaságunkra s az államra egyaránt káros kihatásoknak eleje vétessék s népünknek itthon való

megadása s megélhetése is biztosítható, a pangásnak indult mezőgazdaság hanyatlásából új életre emeltessék, már azért is nagy szükség van egy első rendű sör és malátagyárnak létesítésére, mert a nyers terményekkel ma már a szomszéd országokkal sem bírjuk ki a versenyt, — s főleg mert ez által egyik legnagyobb kiterjedésben termelt főterményünknek: az árpának a jobb értékesítése érhető el, — másrészt e révén újabb takarmányanyag is állítható elő, a közszükséglet elégitetnek ki, sőt a hizlalás és fokozottabb trágyatermelés is elérhető leend.

A sörgyártással azonban a komlótermelés is lábrakapna, mi az elpusztult szőlők alján jól díszlenék, s ez is mezőgazdaságunk emelésének s újabb növénytermelési ág meghonosodásának rugójává lehetne.

Az árpa a m. kir. földművelési miniszterium hivatalos adata szerint vármegyénkben 53 ezer kat. holdon, a 8 mm. circa 400 ezer mmban, s a szomszédos vármegyékét is egybevetve, mint egy 800 ezer q-ban termeltetik, s amennyiben a vármegyénkbeli árpának minősége tudvalevőleg legnagyobb részben égetni és m látának való, így az a sörgyártásra alkalmas, mit bizonyít az is, hogy árpánk jelenleg is a külföldre vitetik ki sörgyártási célokra, — így tehát itten elsőrendű sörárpa bizton és a legnagyobb mennyiségben kapható, úgy, hogy az itten tervezett sör és malátagyár részére szükségelt árpa, ezen nagy mennyiségből, a legnagyobb könnyűséggel szereshető be mindenkor.

Egy elsőrendű sör- és malátagyárnak Sátoralja-Ujhelyben való felállítását a következők indokolják:

A filokszeri pusztítása folytán a bortermelés s ezzel kapcsolatban a borfogyasztás úgy vármegyénkben, valamint a szomszédos vármegyék területén, sőt Galicziában is, hová borexportunk idáig a legnagyobb volt, rendkívül alá fog hanyatlani, mert természetes borok nem fognak ezután a közönségnek, csakis nagyon drága áron és kis mértékben, rendelkezésére állani. A gyártott borok minősége pedig oly rossz, hogy az az egészségnek is ártalmára lévén, az nagyobb és általános fogyasztás alá nem kerülhet, tót annak terjedése s fogyasztása közegészségi szempontból a legerélyesebben meggátolandó leend.

A szesz ára folyton emelkedik, s a közön-

TÁRCA.

Mi költi fel...

Mi költi fel a szunnyadó tavaszt?
 Mi az, mi szép virágokat fakaszt?
 Mi az, mitől dalt zeng a kis madár?
 — Az éltető, az enyhe napsugár.

Szemmedbe' volt ily éltető sugár,
 Midőn nekem virágcsokort adál;
 S mig átadád szelid mosoly között,
 Szivembe a tavasz beköltözött.

Repes szívem, mint a dalos madár,
 Szűk lett neki keblem kalitja már...
 Ah! meg ne öld, ne vond meg a napot,
 Mely most reám oly biztatón ragyog!...
 Sz - n.

Szarvas bögéskor.

— A „Zemplén” eredeti tárcája. —

Hideg hajnali szél süvölt a vidéken át, szétosztatva a ködöképeket, melyek az alattam elvonnuló Laborc folyónak fölszálló páraiból keletkeztek és a melyek különben reggelig borítanak a völgyet és a hegymélyedéseket.

A hűvös légáramlat nem szórta szét ugyan egészen a ködöt, de különböző alakú és nagyságú tömegekbe alakította át, melyek részint a hegyesség egyes részei fölött lebegtek, részint pedig egyes völgyeket töltöttek be, úgy, hogy itt s amott tiszta tereket láthatott szemem.

A tele hold, mely most reggeli 2 órakor mutatta föl fényes arcát, megezüstözte a völgyben kanyargó folyót, a szétszórt sziklákat és a hegyek csúcsait.

A köd úgy tünt fel a hold fényénél és a kék égen gyémántként ragyogó csillagok tüzenél, mint ezüst fátyol a vidék arcán.

Az ég felhőtelen kéklével összehasonlítva az erdő zöldjét és a szikláknak sárgás-vöröses színezetét, páratlan szép tájkép tárult elém.

Imitt-amott Örmész fehér házikói, a hegy lábánál Krivostyán szőlőkertjeiből egy borház szürkés fala és Barkó vár omladozó romjainak árnya tette változatossá az előttem feltáruló panorámát.

De nem volt időm sokáig gyönyörködni a természet szépségeiben, melyek körülvettek; mert fontosabb, reám nézve érdekesebb dologra vártam. Sűrű tölgy-bokor között, mely mint sátor borult fölém, nagy dologra készültem, szarvas leseen vártam az erdők büszkeségét, az úgynevezett fővadat: a nemes szarvast.

A közel mellettem csörgedező forrás mentén megpuhult földben láttam már előtte való napokon a szarvas csapást és hogy e tájon mitől sem tart, feltűnt a keskeny nyomokból; mert különben futás közben a gyorsasághoz mérten szétválva nyomódnak le a kőrmök, sőt a csülök köröm is meglátszik a csapáson.

Ebből és a közeli fiatalosokban fehérülő hantásokból meggyőződést szereztem, hogy erre jár a szarvas. A kerülők közül egy kettő hallotta is a rigyető vad hangját.

Szeptember hó közepe felé járt az idő, ezek a szarvas bögés legjobb napjai! — Fenticket szá-

mitásba véve már éjfél felé kint voltam, vadász-lázzal várva-lesve a jó szerencsét.

A szél elállott, az erdő fái között néma csend uralkodott, melyet csak néha zavart meg egy letörött ág recsegése, vagy egy kószáló bagoly szárnyainak suhogása. Előttem a forrás, körülte néhány ölnyi tisztás, jobbra-balra a lombzat között egy kis mohos be nem nőtt térség.

Majd egy óráig tartó leszködés alatt, csak néha hangzott a távolban egy szarvas bögésének elhaló hangja.

Elképzelhető az izgatottság, midőn oly helyen, a hol csak elvétve fordul meg e nemes vad, egyedül a jó szerencsében bizva, megkísértjük lövését és már az első percekben szavát halljuk a várva-várt állatnak.

Oly helyen állottam, a hol valószínűleg meg fog fordulni, midőn hajnalban visszatér erdei tanjárára és ha leshelyemből nem sikerül meglőnöm, talán utána cserkészve megsegít Theodrik király híres vadásza, szent Hubert, kiról tudvalevő dolog, hogy előtte a szarvas kereszttel agancsai között jelent meg és e fölötti elmékedése a szemlélődő életre vitte, utóbb püspökké lett, közvetve tehát a szarvas szerezte meg neki a szentek koszoruját.

Vajjon megszerzi-e nekem a vérbe mártott cseréget, ezt a vadász dicsőség pálmáját?!

Rövid idő múlva, mely különben nekem rendkívül hosszúnak tetszett, a szarvasnál szokásos prűszkölés és a csalogató hangok előidézésénél erőlködő tudó zihálását hallottam. A szemközti álló fasorban hangzott a zaj; alig 50 lépés választott el ama helytől. Arcomhoz fogtam fegyveremet, lázban égve vártam a királyi vadat.

séges szeszen kívül a finom szesznek és a különféle szeszes italoknak az ára is emelkedni fog, a miért ez sem pótolhatja a borfogyasztás mérvét, de különben is a szesz romboló hatásánál fogva sem foglalhatja el a bornak, mint fogyasztási cikknek a helyét.

Mindezekből világosan kitűnik az, hogy eme elősorolt fogyasztási anyagok egyedül a sör által pótolhatók.

De S.-a.-Ujhely, mint kiváló közlekedési gócpont: Abauj-Torna, Sáros, Borsod, Szabolcs, Ung, Bereg, Ugocsa, Mátészalka és Szatmárvármegyékkel a legkedvezőbb vasuti közlekedést s kereskedelmi forgalmat tarthatja fel, s míg S.-a.-Ujhelyből a vasuti vonalak az egész vármegyét több irányban szelik át, addig kettős vágányú vasutjával s két hadászati fontosságú utvonallal, a munkács-stryii vasuttal, Galiciával is több irányban van összekötve, s így nemcsak Zemplénnvármegye területe, hanem az előlemlített szomszéd vármegyék, sőt Galiciával is több irányban van összekötve s így az ország felső vármegyéinek területén túl, Galiciának az osztrák sörtermelés kerületén kívül eső területi is — mind innen lennének közvetlenül, a leggyorsabban s legkönnyebben kielégíthetők, mi a koloméai vasutnak már biztosan várható kiépítése által még kedvezőbb alakul, mi által nemcsak a helyi érdek elégíthető ki teljesen, hanem az itten tervezett sörgyári iparnak a külföldön is egy nagyon figyelemreméltó piac teremtetik, mi által nagy vasuti hálózatunk kihasználása tetemesen emelkedik, pénzügyi és adózási szempontból pedig újabb és nagyobb mérvű állami bevételek volna elérhetőek és állandósíthatók, s mindezek oly fontos szempontok és magasabb állami érdekek, melyek nemcsak indokolják, hanem szükségessé teszik, hogy S.-a.-Ujhelyben egy marhahizlálással és trágyagyárral egybekötött elsőrendű sör és malátagyár létesítsék.

Reá mutatunk már előbb, hogy vármegyénkben mily nagy az árpatermelés, s viszont, hogy mily nagy az a szomszéd vármegyéék területén, s ha ezen nagymennyiségű árpa fuvarját tekintjük, akkor is főkövetelményként áll elő, hogy a sörgyár az árpatermelés központján, a nagy közlekedési hálózat gócpontján: S.-a.-Ujhelyben létesüljön, mert az árpatermelés, ha a sör és malátagyár létesül, vármegyénkben is okvetlen emelkedni fog s így ezen központból az érintkezése a gyárnak a termelőkkel meg van könnyítve, ha a gyár a vármegye székhelyén létesül, a hol ugyanis a gazdasági közlekedésnek gyakori a megjelenése s így az üzleti kötések és lebonyolítások minden nagyobb fáradság és idővesztés nélkül, kényelmesen és gyorsan végezhetőek.

Egyébként pedig a pusztuló Tokaj-Hegyalja népeinek érdekében az alvidéken: Szerencsén a cukorgyár felépítésével az alvidéki népről némi részben gondoskodva lévén, a tokaj-hegyaljai 50 ezernyi nép másik s legnagyobb részének érdeke azt kívánja, hogy a sör és malátagyár S.-a.-Ujhelyben, mint a legnépesebb szőlőtermelő vidék központján létesüljön.

Rendkívüli előnye S.-a.-Ujhelynek az is, hogy a gyárvalamat részére szükséges építkezési anyag nemcsak olcsóbb, mint más vidéken, hanem kitűnő is s a kő köbölje 10—12 ftért, a téglának ezre 17 ftért, a mész q-ja 1 ft 20 krt, a puhafa köbméter 12 ftért mindenkor beszerezhető piacán.

De ugyan próbára lett türelmem téve. A vad ide s tova változtatta irányát, néha a galyakba ütődő agancsok zaját hallottam, majd megint minden nesz elhallgatott.

Végre zajtalanul kilépett a várva-várt jövény a faszor közl. Fejjel felém fordulva mutatva hatalmas agancsait, hátravetette feje koronáját és hosszas, erős trombitaszerű hívó szöze szétszendült az éjjel zajtalan magányában.

Mint az erdők királyának harsonája zengett a büszke délceg szarvas kihívó hangja! Gyönyörű látvány volt, amint e méltóságos alak ott állt a zöld vigályos közepén a tölggy bokrok és fehér nyírfák között, büszkén hátravetett föl a bérce állva ismételve zengte csalogató hívó szözeát az előttünk álló hegyek felé.

Valami madár röpött fel, a szarvas nagyot dobbantva hallatá rigyetését, majd hirtelen oldalt fordulva az előtem levő forrás felé rohant; az előtt megállott, neszelt, kis körben körüljárta a vizet, aztán megnyult hosszú teste, fejét lehajtva belé meríté a csillogó kristálytisza vízmedencébe.

Az állat-király eltűnt, a szomszéd vad nem imponált, fegyverem eldördült, csapott a golyó, — a hegyek százaszorosán visszaadják a hangot, a kék füstpárán át látom, amint a meglőtt állat hevesen összeborzad, két-három óriás szökést tesz és aztán összeroskad, — mozdulatlanul terül el az erdő harmatos puha mohszőnyegén.

Szerettem volna „halálit” kiáltani, ha lett volna kivel megosztani az örömet, melyet ez a látást siker okozott.

Igy csak lassan, néhány másodperc múlva léptem ki a tőrre, megtekinteni, meggyőződést szerezni, hogy a zsákmány valóban előtem fekszik és nem tűnt el.

A gyár részére szükséges térséggel bármely irányban bőven rendelkezünk.

Munkásereje mindig van elegendő, s az olcsó, nyugodt, megbízható s értelmes.

Munkás lakások bőven vannak, olcsón építhetők s az építésre elegendő térségek vannak.

A gyár felszerelése vállalkozóink s iparosaink nagy száma mellett nehézségbe nem ütközik.

A viszonyok a vasutmenten folyó Rongyva folyó és a csekély mélységben meglévő nagy bőségi s kitűnő kútviz jelenléte által nagyon kedvezőek, s a jég is bármilyen mennyiségben igen olcsón beszerezhető s a gyár részére biztosítható.

Kitűnő bükk és tölgyfa tüzelő anyagot bőven s olcsón szolgáltatnak erdeink, míg a köszén a közeli gömőri és borsodi köszénbányákból olcsón és nagy mennyiségben szerezhető be.

S.-a.-Ujhely város pedig kézséggel hajlandó a gyárvalamatnak közgazdasági, ipari és kereskedelmi nagypontosságára s azon befolyásra való tekintettel, melylyel a sör és malátagyár magát a várost s közfoglalmát emelvé, 15 évi időtartamra a községi terhek alóli mentességet megadni, sőt mindenben a gyárvalamat támogatására lenni egyhangú határozattal kimondta.

Az lenne tehát ezután eldöntendő, hogy a sör és malátagyár mily mennyiségű sör és malata gyártására rendeztessék be, a mitől azután a befektetési tőke nagysága is függ.

E tekintetben első sorban vármegyénk s a szomszédos vármegyék ez idő szerinti sörfogyasztásának mérvé, s azután a remélhető fogyasztási szaporulat, s végre Galícia fogyasztása s az ezekre befektetendő tőke volna megállapítandó.

Zemplénnvármegyének ez idő szerinti sörfogyasztása hivatalos adataink szerint: 8500 hektoliter s ezen alapon indulva, Abaujvárm. fogyasztása 8000, Sárosvárm. 4000, Szabolcsvárm. 6000, Ungvárm. 2000, Beregvárm. 4000, Ugocsavárm. 1500, Mátészalka várm. 3000, Szatmárvárm. 4000 hektoliterre, összesen pedig mintegy 40 ezer hektoliterre tehető.

Ha Galiciának előbb említett fogyasztását, minthogy ottan a miénknél nagyobb és általánosabb a sörfogyasztása, szintén csak 40 ezer hektoliterre vesszük fel, lenne az egész remélhető sörfogyasztás 80 ezer hektoliter. Azonban, hogy minden csalódástól mentek maradjunk, ama sörfogyasztásnak igen magas számotva 50%-át leütve, még mindig 40 ezer hektoliter sörfogyasztás lenne a mai fogyasztási viszonyok szerint is kielégítendő.

Ha azonban egyelőre a gyár napontai 100 hektoliter sörtermelésére rendeztetnek is be, akkor is évente 30—35 ezer hektoliterre rugna a sörgyártás s e célra a szakértők adatai alapján 20—25 ezer q. árpa szükségesnek s a malata gyártásra szintén 10—20 ezer q. árpa számítható, mely mennyiség, ama előbb kitüntetett nagy arányú árpatermelésből a legkiválóbb minőségben biztosan beszerezhető. Ezen alapon a sör- és malátagyár egyelőre mintegy 4—500,000 ft tőkét igényelne.

Ámde a sörfogyasztás, szőlőhegyeink pusztulásával arányban fog emelkedni és így idővel előreláthatólag mindig nagyobbodó sörfogyasztásra lehet számolni, mi a gyár alapításánál szem előtt leend tartandó.

Mindezen eszközlekekből elsősorban S.-a.-Ujhely városának, nemkülömben gazdasági köz-

Szép kifejtett agancsár hevert előtem, majdnem két méter hosszú és másfél méter magas szépen fejlődött hetes agancsokkal.

Minthogy a fiatal szarvasnak a második évben fejlődik agancsa, mely még nem ágas és csak az időtől fogva fejlődik minden évben az új képződésnél egy-egy ággal több, az én állatom 8—9 éves lehetett. Sajátságos alkotása ez a természetnek, melynek a koponyához semmi köze, mert a homlokon levő ugynevezett rózsatömből fejlődik az eleintén számos véredénygel ellátott, bírral fedett tömeg, mely március közepe táján megindulva őzre már kemény szarvra tömörül.

Mire az elnyult állathoz értem utolsó tőrögött, a szemem alatti könyzacskóból folyt a nedv, vagy tán az én szemembe lopozott egy, amint a nap első sugarainál a szarvas megtört szép tekintetű megláttam.

A jó leshely és a vad felől jövő szél voltak szerencsém főtenyezői.

Büszkén siettem a völgybe le és pár óra múlva a faluban fekvő szákmányom. E ritka szerencsés vadászatot az juttatta eszembe, hogy e napokban a nagytoronyai erdőben délelőtt 11 órakor a szekér uton kocsim elé állott egy szép szarvas; tehén és egy szintén hét ágas szarvas és megbokrosodott lovaim ugrálása dacára mintegy 5—6 percig a kocsim mellett és előtt járkalva balmultatták délceg termetüket, míg lassan az erdőbe sétáltak.

De már ennek a hímnek agancsa nem dzsiti lakásom falait mint a másiké; mert habár puská volt kezemben, látásukkor nem mentem tovább, mint hogy jobbról-balról gyönyörködtem bennük —

En.

günkre esnek a legközvetlenebb haszon, mert a árpatermelés a sörgyár területén és közelében virágzásnak indulva, mit a mély miveletű cukorrépa kultúra erősen támogatand, a városi forgalom és fogyasztás élénkülne, de viszont gazdaságaink berendezése tökéletesülne s bevételeink a fix és magasabb áron itthon is közelünkben értékesíthető árnak termelése által mindjobban emelkednének és állandósulnának.

A mi pedig a sörgyár üzleti nyereségét illeti, nem mellőzhetjük, hogy reá ne utaljunk azon nagy és feltűnő árkülönbségekre, melyek a német s bajor sör s a mi sörünk árai között mutatkoznak.

A mi sörünk, a kőbányainak 0.5 dliteres pohara, a mely jobb minőségű 10 kr, a kassai Bayer-féle sörnek pohara 6—7 kr. és a Lepesch-féle sörnek 5 kr. Amde ezen kassai sör gyenge minőségű s ezért nem elégítheti ki a nagy fogyasztás igényeit. A kőbányai sör bár jó, amde ára 10 krban magas s ez viszont épen evégett nem válhat általános fogyasztási cikké. Ezekkel szemben azonban a bajor és német sörnek pohara 5—6 kr. s e mellett hasonlíthatatlanul jobb az a kőbányai sörnél is. S mindezek mellett azt látjuk, hogy a német és bajor sörgyárak a magyar, sőt épen a mi árpánkat használják, s dacára a nagy fuvarkiadásoknak, sörük mégis olcsóbb a miénknél s mégis szép nyereségnyük van a sörgyártásán.

Ha tehát ezekből folyólag nálunk egy olyan sör- és malátagyár létesül, a mely itthon, ugyszólván helyben kapja a legjobb árpát s ama nagy fuvar kiadások ekként megkímélhetnek, mindenesetre olcsóbban lehet lesz a sört előállítani, mint akár Kőbányán, akár Münchenben, akár Drezdában vagy Berlinben s akkor a sört is olcsóbban lehet árusítani, úgy, hogy a kőbányai sörhöz hasonló jó minőségű sörnek poharát a a fogyasztó 5—6 kron kaphatja. S ha ezt elérjük, a mint hogy el is érhetjük, akkor lesz a sör azon valódi fogyasztási cikké, a melyre a jelenlegi viszonyok között, mint arra már előbb reá utaltunk — valóban kizárólag hivatás van.

Ezen jó minőség és olcsó ár mellett egy sörgyár sem konkurrálhatna a s.-a.-ujhelyi sörgyárral, s akkor existenciája s jövedelmezősége teljesen biztosított, sőt a legkiválóbb módon abafektetett tőkék is a legnagyobb jövedelmezőséget ígérnek.

Másrészt azonban a sörgyártás technikája, a gépipar s az ipari találmányoknak folyton való tökéletesülése által oly magas fokra emelkedett, már napjainkban is, hogy egy újonnan épült gyárral egy ógyár nem is versenyezhet, mert egy új gyárnak csak fél vagy harmadrész területre van már szüksége mint a régiek, s harmadrésznvi vízmennyiséget is igényel, mint az ógyár, mert egy és ugyanazon vízmennyiség háromszorosan használható ki a tökéletesített berendezés folytán. Ezeknél fogva természetesen, hogy kevesebb befektetési tőke szükséges s mégis nagyobb munkaképesség áll elő, a mi az új sörgyárnak a fölényét biztosítja s midőn mindezeket mérlegeljük, egy elsőrendű s ama elől vázolt nagy szabású hivatásnak megfelelő sör- és malátagyárnak a létesítését, az eszme felkarolását, népszerűsítését s megvalósítását, vármegyénk hivatott vezérférfiainak, nagy uradalmainknak, birtokos gazdatársainknak, tőkepenzeseinknek s főleg magas kormányunknak a legmelegebben ajánljuk.

A mi pedig a malata-gyártást illeti, az kevesebb munkával s ma már könnyen állítható elő mint azelőtt, s a legújabb gépek már a nagy szerűket is mellőzhetőkre tevék, s mert ez így könnyen kezelhető, raktározható és szállítható, forgalma és szükséglete: a legtávolibb országokban is, hol az árpatermelés korlátolt, igen kiterjedt, a miért annak előállítására még kevesetebb, mint a boré s mert ez világforgalmi cikk, mely mindenkor s mindenfelé értékesíthető, ezekért ennek a sörgyárral kapcsolatban való előállítására egy kiterjedt üzlet berendezésénél mellőzhetetlen.

Mindezekből világosan áll előttünk, hogy ezen sátor.-a.-ujhelyi sör- és malátagyár-állalat létesítése nemcsak S.-a.-Ujhely városának, nemcsak a vidéknek s munkás népeinek, nemcsak vármegyénknek, hanem előnyös fekvésénél fogva az ország egyik nagy területének egyik életérdeke, hanem az a hazai ipart és kereskedelmet az ország határain túl egyrészt a sörrel még Galiciában, a malátával pedig, minthogy az Németország, Franciaország és Belgiumban a legnagyobb értékesíthető cikk, ama kultur országokban is érvényesíteni hivatott, s ez által egyrészt itthon is új adóalapot teremt, másrészt a philoxera pusztítása által anyagi helyzetükben megtámasztott vármegyei nagyszámu szőlőműveseknek új megélhetési módot nyújt, mezőgazdaságunk pedig olyan növénytermelése által erősödik, a mely hazai viszonyaink között sem terhelő gazdaságunk munkás szükségletét, melyben teljesen jartasak vagyunk, melyre talajunk s klímánk kiválóan alkalmas, melynek kiterjesztése ezek szerint a jobb értékesíthetés által elérhető nagyobb jövedelmeknek, nemkülömben nagyobb állami pénzügyi bevételeknek is állandó kútforrása leend, s mindezeket felül a kiterjedt, s most már állami

Folytatás a mellékleten.

kezelés alá is vett közlekedési vállalatoknak is nagyobb és élénkebb forgalmat biztosítani hivattott, ezeknél fogva fontos állami érdek is képez hogy a hazai ipar és gyárállalat, a külföldön is befolyást nyerve, az ottani fogyasztás révén a sörnél is úgy, miként az a cukor és a szesznel eléretett, a fogyasztási adókkal a magyar kincstárnak jövedelmezzen s ez által is állami bevételünk szaporodjanak s a hazai közlekedési vasuti vállalatok forgalma: főként ama kizárólag hadászati utzakaszonok a lehetőségig emeltessek, a miért ezen magasabb állami érdekek szempontjából a magyar kir. kormány támogatására a legmélyebb bizalommal számítunk, melyeknél fogva a következőket kérelmezzük a nagyméltóságú közlekedési, pénzügyi s földmívelésügyi ministerek ő nagyméltóságainál:

a) hogy egy elsőrendű vállalkozó vagy bank a s.-a.-ujhelyi sör- és malátagyár felépítésére megnyeressék, esetleg:

b) az esetben ha a gyárállalat igénylené a költségek részbeni fedezésére az országos közgazdasági alaphól legalább 15 évi időtartamra kamat nélküli kölcsön engedélyeztessék;

c) ezen kölcsön és az adóhitel biztosítására a gyári ingatlanok és épületek elfogadtassanak;

d) a vállalat vagy a hazai forgalomban, valamint a külföldi relációkban is a legmesszebbre menő kedvezményekben részesíttessék;

e) hogy ezen gyárállalat támogatására, tekintettel fontos nemzetgazdasági s állampénzügyhivatására és feladatára, mindaddig, míg megérősödik, s hogy a konkurrenciát is kiállja, jeges vasuti kocsik díjtanul bocsájtassanak használatára;

f) a gyárhoz a szárnyvágányt a vasut régi sinekből önköltségen építse ki;

g) a gyárállalat részére a legmérsékeltbb tolatási díjak állapíttassanak meg;

h) s végül mindamaz állami támogatások megadassanak, melyek gyáripárunk emelése érdekében már más vállalatoknak megadattak, vagy megadatni fognak. Így munkálva a nemzeti vagyon gyarapítására követ köre rakva: erősödhet hazánk és nemzetünk s hála s dicsőség kíséri és jutalmazza azon hivatott alkotásra képes nagy hazafiakat, kik eme ipari alkotásokban megszerzik azon eszközöket az országnak, melyeket idáig nélkülözött, a melyek nélkül földmívelés, ipar és kereskedelem országosan nem fejlődhet, melyek nélkül Magyarország mint földmívelő ország valóban saját zsiájában fullad meg.

Viszont pedig csak úgy élhet meg a magyar nemzet a vagyonosabb s előhaladottabb szomszéd országok közepette, s csak úgy védheti meg helyzetét a világverseny piacán, ha minden egyes pillanatot és alkalmat megragadunk állami fejlődésünk biztosítására s nemzeti aspirációink kielégítésére, s a gabnatermelő országok jellegének levetkőzésére.

A nemzet szerencsés, hogy kormányán tett-erős, lánglelkű, alkotásra hivatott államférfiai vannak, kiknek nemzetgazdasági mély tudományról tetteik tanuskodnak, mi a legbensőbb reménységet nyújtja arra nézve, hogy anyagi érdekeink szilárdítására törekvő jelen óhajunk az elősorolt számtalan indokoknál fogva valószínűsíteni is fog.

S.-a.-Ujhely, 1890. aug. hó 22.

Szerkeszté s előterjeszté:

Löcherer Andor,

a Zemplén várm. gazd. egyesület titkára.

Vármegyei ügyek.

Főispán öméltsága tegnap délben, titkárától kísérve, Szerencsre utazott az ottani szolgabírói hivatal ügykörének megvizsgálása végett.

A sör- és malátagyár ügyében S.-a.-Ujhelyt f. hó 24-ére főispánunk öméltsága szépen látogatott értekezletet hívott össze. Az értekezlet jegyzőkönyvéből tájékoztatás végett kiveszszük a következőket: Főispán öméltsága előadta az értekezlet célját, hogy t. i. a S.-a.-Ujhelyben létesíttetni kívánt sör- és malátagyár ügye szélesebb körben megbeszéltessek s a követendő eljárás közös akarral megállapíttassék; s minthogy e közgazdasági vállalatnál nemcsak S.-a.-Ujhely város anyagi érdekéről, de az egész vármegye gazdasági helyzetének javításáról van szó: az ügyet az értekezletnek legszívesebb figyelmébe ajánlotta; azután fölemlítvén, hogy az ügy állásával az értekezletnek módjában lesz tüzetesen is megismerkedni, dicsérrel és előismeréssel szólott *Löcherer Andor* gazd. egyesületi titkárról, kinek számára a jelen voltak éljenzése közt reklamáta a létesítendő gyár eszméjének apaságát. Örömmel jelentette, továbbá, hogy az életrevaló eszmét magukévá tettek s annak megvalósítására szívesen vállalkoztak a többek közt *Andrássy Tivadar* és *Sándor grófok* is; végül felkérte *Löcherer Andor* előadót, hogy memorandumát (melyet lapunk első hasábjain vesznek olvasóink) terjessze elő. A teljes szakavatottsággal

és a tárgy iránt való hazafias lelkesedéssel kidolgozott emlékiratot egész terjedelmében helyeselte az értekezlet s annak sokszorosításáról gondoskodván, az ügy sikerének biztosítása végett elhatározta, hogy a kereskedelmi és pénzügyi ministerekhez küldöttésgileg folyamodik a kellő anyagi és erkölcsi pártfogás kieszközlése végett. Küldöttésgéi elnökül felkértni határozottatott *Andrássy Tivadar* gf. küldöttésgéi tagokká megválasztattak: *Vicsmándy Ödön* a vm. gazd. egy. n. elnöke, *Löcherer Andor* g. e. titkár, *Dókus Gyula* főszolgabíró, *Molnár Béla* dr. nagybírókos; S.-a.-Ujhely város képviselőjében: *Ujfaluassy Endre* főbíró és *Pataki Miklós* jegyző, s mindnyájan felkértek, hogy küldetésükben lehetőleg minél előbb eljárni s az eredményről annak idején számotadni sziveskedjenek. Az értekezlet nevében *Löcherer Andor* köszönetet mondott főispán öméltsóságának, ki az ügyet oly lelkesen felkarolni kegyeskedett; köszönetét nyilvánította a hazai sajtó irányában is, melyről bizvást hiszi, hogy mint eddig tette, ezután is főemeli hathatós szavát a végveszedelemmel környékezett Tokaj-Hegyvalja közgazdasági helyzetének megoltalmazása érdekében.

Magyarosító gyűlés. A magyar nyelvet és népnevelést Zemplén vármegyében terjesztő egyesület minthogy *Andrássy Tivadar* gf. elnök a katonai nagy hadgyakorlatokon való elfoglaltatása miatt itt meg nem jelenhetett. *Prámer Alajos* elnökele alatt tegnap d. e. 10-kor választmányi ülést tartott, melyen főispán öméltsága is tevékeny részt vett. A mult ülés jegyzőkönyvének megvitatása után öméltsága néh. *Beszterczey Ferenc* választmányi tag elhunytáról emlékezett meg, aki önzetlen hazafisága, a nemzeti kultúra iránt való buzgólkodása és jótékonyága által mindnyájunk becsülését kivívta s halála általános részvételt ébresztett. Indítványozta, hogy jó emlékezete jknyveinkben megörökíttessék. A indítvány helyeseltetvén elfogadtatott s az elköltözöttnek emléke kegyelettel megörökíttetni határozatott. *Prámer Alajos* elnök, főispán öméltsága előtt az őtet és családját ért veszedés súlyát mérlegelvén, a főispáné elhalálása alkalmából a választmányának legbensőbb résevétét tolmácsolta, mit is öméltsága mély megilletődéssel fogadva köszönt meg. A folyó ügyek közül felemlítjük, hogy *N. Toronya* községben az óvóiskola felállításának ügye biztosítva van, minthogy *Széchenyi Sándor* gróf alkalmas épületet ajánlott föl örök időkre, a község képviselő-testülete pedig az évi fenntartás költségeire 150 forintot szavazott meg. Főispán öméltsóságának indítvány, a járási főszolgabíró részére, ki ez ügy népszerűsítésében példás tevékenységet tanusított, jknyvi elismerés szavaztatott. — A n.-ruszkai óvónői állomás betöltésére pályázat hirdettetett s az óvónőnek évi javadalmazása 250 fról 300 ftra emellett. — *Szinán* az óvóiskola felállításának kérdése közel van a megoldáshoz. — Végül határozatott, hogy az egyesületnek pénzügyi perseyei kellő elhelyezés végett a körelnökökhöz megelőbb elküldessenek.

Zárlat megszüntetése. A Tokaj város és határában kiütt száj és körmőfájás a szarvasmarhák között megszűnővén, a zárlat feloldatott.

A vármegyének 1891. évi költségelőirányzata most készül. Tárgyalása a szeptember utolsó hetében tartandó közgyűlésre fog kitzütni.

Hírek a nagyvilágból.

A cár *Caprivi* német birodalmi kancellárt a Szent-András-renddel tüntette ki. A legmagasabb orosz rendjel adományozása arra enged következtetni, hogy a birodalmi kancellár az orosz udvarnál jó hatást gyakorolt, valamint *Caprivi* is meggyőződhetett Oroszországnak őszinte békeszeretéről.

A kolera Európa délnyugati országaiban terjed. Vándorutjában északnyugati irányt követ, tehát tőlünk távolodik.

Lajos király emlékének a bajorok Regensburgban szobrot emeltek. A Walhallában, a német és bajor szellemnek ez ápoló templomában, folyó hó 25-én ment végbe a szobor-leleplezés ünnepe. *Luitpold* régens herceg köszönetet mondott a szobor felállításáért, melyet ő úgy tekint, mint a bajor szeretet és hűség bizonyágát a királyi ház iránt.

Hírek az országból.

Zászlóbontás Nyílt titok volt régen, hogy a függetlenségi országos párt vez. rei, politikai fellegős dolgában és a párt éléthivatása tekintetéből, lényegesen különböző nézetet képviselnek. *Ugron Gábor*, a párt első alelnöke, *Kossuth Lajos* névpánján Kecskeméten választói körében megjelenvén, a függetlenségi és 48-as pártnak eddigi programját éles kritika tárgyává tette. Nagysza-

básu, a függetlenségi párt gyökeres átszervezésére vonatkozó beszédében, többek közt, hangsúlyozta, hogy ami eddig a párt kormányra jutásának legfőbb akadálya volt, a közjogi kiegyezés jogosságának konok tagadása, elvetendő s egy új közjogi kiegyezést kell kötni Ausztriával a personális unio alapján. Az új kiegyezés célja lenne: Magyarország függetlenségének kivívása és az önálló nemzeti hadsereg felállítása. A vármegyei önkormányzatot védelmébe fogadja, de akként, hogy az avult és romladozó vármegyei rendszer a régi alapokon újjáépíttessék. *Ugron Gábor* reméli, hogy az országgyűlésnek független magatartású és a politikai élet követeléseinek színvonalára emelkedni vágyó elemei a kibontott zászló köré csoportosulnak, s hozzájuk a szabadelvű pártból mindazok, akik a municipálisták hívei, csatlakozni fognak.

A magyar fegyvergyár a gépek tökéletlensége miatt végkép abban hagyta sikertelen működését.

Beszterczey Ferenc †

Szivünk elszorul, szemünk könybe lábbad, kezünk reszketni kezd, midőn a végzetes szót leírjuk: meghalt.

A szenvedőre, kit iszonyu testi kínoktól mentett meg, jótémény — de a köztársadalomra nézve, mely az ő elköltözésével minden rétegében fagyatkozást érez, pótolhatatlan vesztés volt halála. Őszinte szívből, benső fájdalommal vesz részt a nagy közönség gyászában a *Zemplén* is, mely legigazabb barátainak, leghívőbb munkatársainak egyikét veszítette el az üdvözültben.

Krisztus szolgálója volt. Erdemekben *duszadag*, egyéniségében igénytelen élete a krisztusi mondat: „szeresd felebarátodat, mint tenmagadat“ dicsőítette. Önzetlen és igaz emberbarátsággal karolt föl s ölelt szívéhez minden gyámoltalant vallásfelekezeti különbség nélkül. Tanácsadója, közbenjárója, védelmezője, segítője, barátja, örömben fájdalomban hű osztályosa volt a *népnek*, mely ő benne a római katolikus papot vallásfelekezeti különbség nélkül rajongó erővel szerette.

Felvilágosodott elme, nemesen érző szív jellemezte és emelte ki a körben, ahol az emberiség javára munkálni élethivatása volt. Nem monopolizálta a nagy eszméket és világboldogító tanokat, hanem szíve, lelke hatalmas erejével szűnet nélkül azon fáradozott, hogy az eszmék megvalósításának akadályait elhárítsa a reális életben, s a világboldogító tanok tartalmát a nemzeti társadalom javára gyakorlati tudományává átváltoztassa. Az eszméket lámpáknak tekintette, melyek világosságát mellett a társadalom jobbitásának és boldogításának munkája teljesíttendő, minden jutalom áhítása nélkül s tisztán csak az öntudatnak erkölcsi gyönyöréért.

A közélet terén kivívott sikereit méltányolta a király, midőn címzetes kanonoksággal tüntette ki, nem sokára pedig reá a *Ferenc-József rend* lovagkeresztjével ajándékozta meg.

Sem időnk, sem terünk nincs hozzá, hogy kitünő érdemeit részletesebben ösmertessük, a köztársadalmi téren létesített alkotásait felsoroljuk. De nincs is arra szükség. Élete nyitott könyv volt, melyből mindenki kénye-kedve szerint olvashatott s felette kritikát, rosztat soha sem, mondhatott. Azonfelül vármegyénk évkönyvei, a magyarosító egyesületnek évi jelentései és jegyzőkönyvei »aere perennius« örzik s kegyelettel ápolják a jövendőség számára nevét, egyéniségének hírét, szónoki dicsőségét, apostoli buzgóságát.

Eletrajzi adataiból felemlítjük, hogy lelkészi pályája kezdetén *Mailáth Antal* gfnak volt házi káplánja. Kitünő személyes tulajdonságai a Mailáthok környezetében fejlődtek hazafiai érényekké. Urától örökölte az orvosi tudományoknak kiváló szeretetét s a gyógyításban való jártasságot, minél fogva, mint az ő nemzeti magyar papok, nemcsak a lelkiekben, de a testiekben is önfeláldozással gyámoltotta népet. Így történt, hogy az egyszerű falusi papnak, a barancsi plébánosnak, neve ösmertes, hire nagy és tiszteletre ébresztő volt hetedhét vármegyében.

Temetése mult pénteken d. e. volt Barancson. A halotti gyülekezetben ott láttuk főispán öméltsóságát, titkárja kíséretében, *Dókus Ernő* orsz. gyűlési képviselőt, *Molnár Béla* dr. nagybírókos, *Nemthy József* gálszécsi, *Dókus Gyula* s.-a.-ujhelyi j. főszolgabíró, *Dongó Gy.* Géza vm. főszámvevő, *László Vilmos*, birtokos, egyházmegyei vil. jegyzőt, *Erdélyi Sándor* m.-jesztrebi ev. ref. lelkész, *Gyarmathy Sámuel* b.-ujlaki ev. ref. lelkész s egyházmegyei főjegyzőt s még másokat számosan. A hamvakat magába záró ércokporosó a zsuffolásig megtelt templom szentélye előtt felállított s virágokkal és koszorúkkal ékesített ravatalon volt elhelyezve, körülötte jobbról-balról a nagyszámú rokonság foglalt helyet. A koporsó fedelén az áldozópapi jelvények u. m. a misemondó könyv, kazula és a gyászfénybe bevont kehely nyugodtak, a halott lábánál selyem párnácskán a *Ferenc-József-rend* lovagkeresztje ékeskedett. D. e. 10-kor kezdődött a temetés szertartása, melyet *Perlis*

berg Edé, t.terebesi plébános, esperes a kerületi r. kath. papság egy részének segédletével teljesített. A g. k. kerületi papság Varga b. ujlaki lelkész főesperes vezetésével alatt testületileg vett részt a végső tiszteletadásban. Tizenkettő körül járt az idő, mikor a temetés megható ceremóniáinak és a gyászmisének végezte után kikisérték a koporsót a barancsi temetőbe s ott általános részvét és megdöbbenttség közt átadták a halál birodalmának.

A gyászoló család által kiadott gyászjelentés így szól: Bárczy József vármegyei gyampénztáros, mint rokon saját s gyermekei, valamint az összes rokonok nevében mélyen megsomorodott szívvel tudatják a legjobb rokon, illetve nagybátyuknak, Nagyságos és Főtisztelendő *porbai Beszterczey Ferenc* r. k. c. kanonok, Ferenc-József-rend lovagja, gálszécskerületi esperes s barancsi plébános, Zemplénvármegye bizottsági tagjának, stb. hosszas szenvedés után folyó hó 28-án esteli 7 órakor Sátoralj-Ujhelyben, életének 69-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei folyó hó 27-én d. u. 4 órakor fogtak S.-a.-Ujhelyben a r. k. egyház szertartása szerint beszenteltetni s 29-én d. e. 10 órakor Barancson örök nyugalomra helyeztetni. Az nngesztelő szent mise áldozat aug. hó 30-án fog a barancsi r. k. templomban a min. Mindenhatóknak bemutatni. *Áldás és béke hamvai felett!*

Különlék.

(Felsőadomány.) Ófelsége a király *Bihary Emánuel* n. polenai g. kath. lelkésznek 40 ft kegyadományt küldött.

(Bérmálói körut.) *Bubics* Zsigmond, kassai püspök vármegyénk területén szeptember hó folyamán bérmálói fog. Gálszécsen 10-én kezd meg a bérmálás szentségének kiszolgáltatását.

(Ruttkayné — Kossuth Lujza asszony) öt napot szentelt Ujhelyben végzett látogatására s az egész idő alatt *Matolay* Etelének és kedves családjának legszivesebb vendéglátását élvezte. Itt ünnepelte meg nevenapját, úgyszintén *Lajos* estéjét is a legvidámabb vendégszerető társas körben. *Lajos* estéjén *Matolay* alispán házában 83-an ültek az asztalnál s vettek részt a lukullusi vacsorából. Az emlékezőalbumot (melyet lapunk mult számában artunk le) *Matolay* alispán nyújtotta át Ruttkaynének pár szónyi ajánlás és szép beszéd kíséretében. Ruttkayné e szép figyelmet avval viszonozta, hogy lefényképezette magát s többeket kitüntetett fényképeinek odaajándékozásával. Vacsora alatt felköszöntöket mondtak *Matolay* Etelének és *Fejes* István. *Bajusz* József — Ruttkayné látogatásának emlékére írt hazafias költeményét szavalta el nagy tetszés közt. Mányi Lajos zenekara a legjobb régi magyar nótákat játszotta, s mikor ezt zendítette rá: *Kossuth Lajos azt üzen te: vele énekelt az egész, nagyobbára hölgyekből álló társaság s a visszaemlékezés könnyeket csalt Ruttkayné s mindnyájuk szemébe. Vacsora végzetével a fiatalok táncra perdtül, Ruttkayné nagy érdeklődéssel nézte a táncot s kiváló gyönyörűségét találta a csárdásban. Kirándulásokra tett Széphalomra, a Kazinczy Ferenc sírjához és emlékházához, utba ejtette *Borsit* is, hol II. Rákóczi Ferenc emléktáblával díszített szülőházát tekintette volt meg, hol is az iskolás gyermekek tiszteletére hazafias dalokat énekelték. F. hó 27-én d. e. S.-Patakra látogatott el, hová 10 kocsin diszes hölgyközönség kísérte Ujhelyből. Amint a város alá érkezett, virágot hintettek utjába, azután a főiskola kertjébe vezették, s ottan a tudományok Muzsáját ábrázoló szobor előtt, a fáknak árnyas lombosára alatt, Sáros Patak város nevében *Kun* Dániel főbíró üdvözölte hatáson beszéddel. A tisztelgők benutatósa után átsétáltatták a főiskola elé, hol *Sármány* Gerzson közíggazgató mondott ékes üdvözölő beszédet, mire az ünnepelt urnó hosszasabban s minden jelenvoltat sirásig megindító beszéddel válaszolt, kérésre a tanári kart, hogy a kiképzés végett hozzájuk küldött tanuló ifjuságot hazafias szellemben neveljék. Rendre látogatta azután a főiskolai könyvtárt, a szépművészeti és régészeti muzeumokat, úgyszintén a mintaszerűen berendezett főiskolai kórházat is. Rövid pihenőt tartva kíséretével együtt átkocsizott a Bodrog hidján Kis-Patakra s onnan néze szemlélte hosszasan, elmerengve a régmul idők dicsőségén, a Rákóczi-vár rommaradványait. Ruttkayné a s.-pataki nevezetességek megtekintésének befejezése után *Lászy* László dr. háza fogadta meleg vendégszeretettel, ahol a kitünő vendég, kísérete és a városból meghívottak dúsan felterített asztalok mellett pár órán át a legkellemebben szórakoztak. Ebéd után a társaság két részre szakadt, az egyik rész kocsin visszajött Ujhelybe, a másik Ruttkayné társaságában maradt s vele együtt érkezett vissza. Ruttkayné csütörtökön délelőtt vett búcsút Ujhelytől s innen Budapestre utazott. Pár napi pihenés után Dunántúlra *Véghesre* megy meglátogatni *Kiss* Miklós 1848/49. honv. ezredes családját. Kívánjuk a távozónak, hogy szülőföldjén újra éledt örömeit soha el ne nyomják lelkében az idegen föld keservei!*

(Helyreigazítás.) A s.-a.-ujhelyi ref. egyházbán a főgondnok választás nem szept. 1. én, mint lapunk mult számából toll hibából irtuk, hanem ma, aug. 31. d. e. 11 órakor lesz a templomban.

(Katonai átvonulás.) A Nagyvárad vidékén lartandó hadgyakorlatra menetelő 25-és 67 ik gyalogezredek és két tüzér üteg, tegnapelőtt délelőtt értek Ujhelybe. A bandaszóval érkező poros, tikkadt és az útközben folytatott csatározásoktól fáradt hadfiaknak természetesen sok nézője volt. A legénységet állásokban, a tüzérséget a barátszeren szállásolták el, míg az ágyuk a gyártelep mellett rostokolták. A törzskar, *Mádi Kovács* altábornagygyal élén, a Magyar király és a többi szállók szobáit töltötték meg teljesen; azonkívül több mint száz tiszt privát uri lakás vendégszeretettel élvezte tegnap reggeli hét óráig, a mikor ezredjeikkel Patak felé tovább masiroztak, és folytatták a háborusdít. Az Ujhelyből hátráló ellenséget a hegyek között a részben Bodnár völgyön keresztül hatoló hadcsapatok melyet az Ujhely fölött fekvő falvakban töltötték az éjt, már reggel 8 óra tájban elérték, már t. i. úgy, hogy a némahegyről ágyúzták a visszavonulókat, míg emezek a Patak előtt lévő u. n. Somhegyről ugyancsak ágyuszóval feleltek reá. Majd nyílt összefutásra került a sor, mely után az Ujhelyben volt csapatok meghátráltak. A városbeliek nagyszámúakat tehát, kik nem sajnálták a jókor kelést és fáradságot ritka és érdekes látványban volt alkalmunk gyönyörködni.

(Az időjárás.) A hetek óta tartó nagy szárazság helyreépíthetetlen kárt okozott a mezői gazdáknak. Panaszkodnak a szőlő tulajdonosok is, mert a folytonos kánikulai hőség a szőlőtrökmösen érleli ugyan, de meggátolta a szőlőszemeket növekedésben. Az »öböl«, szőlőtermésünknek ez az istenátka, szomorú szüretre hagy következtetni. Mindenki csak esőért sóhajt. Tegnap délután sokat igérően borult. A zuhogó esőt mindenütt kedves vendégül látnák.

(Eljegyzések.) *Nyomárkay* Ödön dr. f. hó 23-án jegyezte el *Horváth* Ida kisaszonyt. *Horváth* István Bereg vmegye volt főispánjának szép leányát. — *Barber* Tivadar, budapesti nagykereskedő, eljegyezte *Glück* Mariska kisaszonyt, *Glück* Ignác uj helyi fatereskedőnek szép és művelt leányát.

(Tűz.) F. hó 27-én reggel *Svenkovszki* János felső-zsolyomkai 332. sz. háza udvarán a vályograkast fedő giz-gaz, hogy-hogy nem tüzet fogott. Szerencsére idejében észrevették és beoltották s így elejét vették egy kiszámíthatatlan bajnak. — A malom-utcai 47. sz. ház udvarán lévő fakamarában ugyanazon napon szintén tűz támadt, az ott lévő szalma gyuladt meg. Ezt is idejekorán sikerült beoltani.

(Nagy tűzek a vármegyében.) *Tokaj* város f. hó 25-én égő romhalmazzá vált. Volt — nincs. Az óriási tűzvészről, mely a Hegyaljának világhírű városát hamuvá tette, kimerítő és hiteles tudósításunk ez: A tűz pontban déli 12 órakor ütött ki az úgynevezett nagy-tokaji városrészben a *Vessey* Oláh Károlyné háza közelében lévő *Dobogó* telken, hol egy vatta-készítő műhely borult lángba. Dacára a rögtön alkalmazott oltásnak, minthogy a szél dühöngő erővel fútt, a tűz továbbterjedését gátolni nem lehetett. Rövid félóra alatt a fútt vég-hosszában és a piac környéke lángtengerben állott. A hőség, füst és fűzzipor miatt nem hogy oltani, de menteni sem lehetett. Szerencsésnek érezte magát, ki a tűzarádtól életét menthette ki. Délután 1-kor a belvárosnak összes utcai égtek. Lángban állott a róm. kath. a g. kath. a gör. kei, és izraeliták temploma, a városháza, a takarékpénztári épület, a nagy-vendéglő s az avar szemben fekvő Tisza féle emeletes házak. Pár óra alatt egész Nagy-Tokaj egy borzasztó képet mutatott láng és füsttenger volt. A tűzoltók látva a tűz rohamos terjedését, tűzoltószereik hátrahagyásával saját vagyoniuk mentésére haza siettek. *Füzesséry* Ödön főszolgabíró a veszedelem keletkezésének első perceiben sürgőnyileg folyamodott Szerencs városához tűzoltó-segítségért. Félháromkor a szerencsi cukorgyár tűzoltóságából *Hartmann* parancsnok és *Csáky* szerencsállomási főnök vezetésével 16 tűzoltó érkezett egy fecskendővel s tömlőcsövekkel, működésüket azonban rögtön meg nem kezdhették, mert a kellő segéd-munkásokat még harhatalom alkalmazásával is csak nagy nehezen lehetett előteremteni. Fokozta a szerencsétlen helyzetet az a körülmény is, hogy Kis-Tokajból éppen akkor 60 előfogott volt távol a Nyiregyháza felé elvonuló katonaság kiszolgáltatására. Megkezdtek a b.-keresztúri tűzoltók is *Dragóts* Kálmán főparancsnoksága alatt. Ezek d. u. 4-kor a város telső végén, a szerencsi cukorgyár tűzoltói az ellenkező végén fogtak emberfeletti nehéz munkához, támogatva *Vialka* Miksa vasuti osztálymérnök és munkásainak targonca-fecskendő által s késő éjjeli sikeresen működtek. A *Vessey*, *Heyduk* és *Morgenstern*-féle égő házakat eloltották s több szomszédos háznak fedelét lerombolták. *Hartmann* parancsnok sürgőny-rendeletére az esti vonattal még 53 cukorgyári munkás érkezett, amikor a rendszeres oltás is megkezdődhetett. A Bodrog és Tisza vizéből hatalmas víztömerek érkeztek a fecskendőkhöz s a legveszedelmesebb pontokon sikerült a tűznek örületes erejét megfékezni. E-közben a romba dőlő épületek belsejében minden

éghető megsemmisített a tűznek minden képzelet felülmúló ereje. Butorok, bolti felszerelvények, házi cikkek, életneműek, minden, ami csak éghető, izzó zaratnokká változott. Egy öreg iparos, *Kiss Lőrinc*, holmiciskájának mentése közben a lángok közé esett s kimenthetetlenül oda veszett. Igen sokan égettek sebeben szenvednek, vagy örökre megbénultak. Házi állatok és apró jószágoknak megszenesedett maradványai udvaron, utcákon szerteszét hevernek. Hogy a városháza be nem égett *Hartmann* és *Hudák* parancsnokok és *Csáky* állomásfőnök elszánt közdelmének köszönhető; a takarékpénztárt a Heyduk- és Tisza-féle házakat a beégéstől a tokaji, szerencsi, lisszakai és s.-a.-ujhelyi csendőrök oltalmazták meg s ekként sok ezeret érő kereskedelmi cikkeket mentettek meg az elpusztulástól. Példás magaviseletet tanúsított a városi előjáróság, rendőrség az irattár és hivatalos szobák sikeres védelésénél. Míg a veszedelem el nem mult, nem hagyták el ők sem a városházát, pedig családjaik végső veszedelemben forogtak. A két gyógyszerár közül az egyik (a *Reiner-féle*) összes készletével és berendezésével együtt porrá égett, a másikkal raktár-készlete semmisült meg. Reggel-fel a tűzoltóság teljesen kimerülvén, helyét Kis-Tokaj összes kézi és igás közmunkaereje foglalta el, melyet a főszolgabíró karhatalommal kényszerített az oltásra. Másnap, aug. 26-án, ezekkel, valamint a szomszédos községekből érkezett önkéntes munkásokkal, az oltást sikeresen folytatták. A szerencsétlen hajléktalanokat ideig-óráig a róm. kath. és a ref. iskolákba, úgyszintén az evang. egyház emeletes épületébe, a Dégenfeld féle klastromépületbe, a sőházba és a gőzfűrészgárba helyezték el. Sokan könyörületből nyitották meg ajtajukat a hajléktalanok előtt. A szomszéd községek élmei cikkeket szállítottak. Elpusztult a középkorban kívül 376 lakóház és 86 melléképület az összes ingóságokkal együtt. Elborult a szemlélő lelke, hogy ott, ahol pár nappal ezelőtt még virágzó élettől pezsgő város diszlott, ma romok, égne meredező kormos falak és kémények jelzik a mérhetetlen nagy pusztulást. A katasztrófában maga az első magyar általános biztosító társaság 300,000 ft erejéig van érdekelve. *Az összes kár megközelíti az egy milliót!* A tűzkárosultakat segítő helyi bizottság (elnöke *Dines* Barna, Tiszaszabályozó társulati igazgató, helyettese *Pekéry* János, kir. közjegyző, pénztárosa *Káposztás* János, szab. társ. pénztáros, titkárja: *Fried* Lajos dr) esdve folyamodik a jószívű emberekhez segítségért a több mint ezer főny kárvalott nevében. A vármegye alispánja körlevelében írván le a *Tokaj, Petrahó, Józseffalva, S.-Patak, Mád, Cságy, K.-Géres, Terebes, Techna és Cséretsz,* községekben jelenközni nyomorok megdöbbentő képét, kérve-kérte föl adományok gyűjtésére és küldésére a vármegye nagy közönségét. Siessünk inséggel küzdő szerencsétlen polgártársaink nyomorának enyhítésével. A ki hamar ad — kétszer a! Ujhelyben a jótékony-ság angyalai, a hölgyek, már is hozzáfogtak és szép sikerrel gyűjtenek. Kövesse minden község Ujhely példáját, kövesse minden ember szive parancsolatát. Adjon abból, amit neki isten felesleggel adott, azok számára kiktől a balsors mindent elrabolt, ami az élet fentartására nélkülözhetetlenül szükséges! A nyomor első érzésének könnyebbítésére 1000 forintot küldött a belügy-miniszter, mely a szerencsétlenek között a vész színhelyén személyesen járt vármegyei főjegyző által csütörtökön szétosztott. *Gröss* Antal monoki nagybíró 1000 ftot küldött (éljen! Szerk.) főispán ömeltóságához, hogy azt a vármegyei tűzkárosultak között legjobb belátása szerint osztassa szét. Főispán ömeltósága közbenjárására hasonló célból a »Jó szív« egyesület is küldött 1000 forintot. A hazai első takarékpénztár szintén 1000 forinttal járult a nyomor enyhítéséhez. — *Petrahó* kisközség f. hó 24-én és ismételve 25-én nagy veszedelemnek volt színtere. Az első nap leégett 16 lakóház a melléképületekkel. *Józseffalva* község mely *Petrahótól* csak egy és egy negyed kilométernyire fekszik s akkor a szélvihar irányába esett, a rácsapódott szikrától kigyult s 24 lakóház tulajdonosa vált hajléktalanná, nagy része mindenétől megfosztva, koldussá! Ugyanakkor átcapott S.-Patak közelében fekvő egyik városrésze, a »Hustácz« ra, is a tűz s 16 lakóházat és melléképületet emészett meg. *Petrahóra*, a szegény *Petrahóra*, másnap ismét szerencsétlen nap viradott. Orkánzerű szélben még örületesebb erővel, mint azelőtt való nap történt, támadt föl a tűz úgyszólván egy pillanat alatt, 40 házat és gazdasági épületet borított lángokba. Esteli 8 órakor a tűz, nem találván már az egyik házsoron táplálékot, magától megszünt, a másik oldalon a ref. templom sikeres megvédése által sikerült megfékezni, de már akkor 51 lakóház a butorzatokkal ágy- és ruhaneműekkel a gazdasági épületek a takarmánnyal és terményekkel együtt hamuvá lett. Sok sebesülés történt, de emberélet nem esett áldozatul, ami a B.-Olasziból való két ifju tanító, névszerint *Orosz* Péter és *Papp* Gábor elszánt bátorságának köszönhető. kik egy lángban álló szobából négy elalélt embert s két ráadásul 175 ft készpénzt mentettek ki. E két ifju ember halált megvető viaskodásának érdeme

Folytatás a II-ik mellékleten.

az is, h
lak, bir
az óssa
megsemm
kivül óo
bizosítu
fol az a
jai része
hetőleg
megyei
Madról
harangk
hogy a
togatott
s hat la
a róm.
felhagott
közül a
vén sért
kupja le
részét b
az égő
rony ab
a torony
tovább
elpusztit
tett a na
kor a sz
kalizáni
kellő me
közül va
bára elp
jutott b
lyal nek
hogy a
közt a
Bodrog-
hó 19-én
ügyes fá
a városn
gényebb
lángok n
ján iszo
széna go
fedelű há
léképület
lott s ho
a b.-kere
rancsnok
odaadáss
mentettel
sitóknk, je
fenállás
valóságár
városunk
aki derék
teremtett
mául fog
ket. Har
sokáig él
28-diki
kaptuk:
csürjében
fél óra le
épületeit
szereket
a k.-gérés
a káros
150 ftot
lánek. S
a tűzek
nyújthat
távolságb
gos elval
mint a tő
vegőt. A
mintha k
gyön min
tott a be
juk a szo
lángokban
agyonkba
cséltlenség
(Vá
viselőtest
tak: a vá
vitése irá
meg nem
utasított
átengeden
mas vázla
szének ad
megkötés
szének ab
lett lévő
nem köthe
lyet, a ho
folyót és
közölhető
azzal adatt
eladott ter
ként kösse
tesse. —
chenyi tere

az is, hogy 49 ház megmaradt. Leégett a lelkész-lak, bíró, tanító és jegyző háza is. *ebben az iroda az összes hivatalos könyvekkel és irományokkal megsemmisült. A kárösszeg a kizsámláhatatlanokon kívül 60.000 fra rug, s ebből a felényi sem volt biztosítva.* Főispán öméltósága sürgőnyel hivta föl az alispánt, hogy a három község tűzkárosultjait részére addig is, míg a beügyminiszter remélhetőleg nagyobb pénzüsszeget utalványozna. a vármegyei inszges pénztárból 300 ftoz fizetessen ki. — *Mádról* írják: Kedden, f. hó 26-án, d. e. 10 órakor harangkongatás, dobpergés, jajveszékelés jelezték, hogy a rettegett „vörös kakas” városunkba is ellátogatott. A nagy szélben csak egy perc műve volt s hat lakóház lángban állott. Meggyuladt s leégett a róm. hath. templom is. A templom fedelzetéről felhágott a láng a toronyba. Három harang közül a két kisebb elolvadt, a harmadik ugyszól-vén sértetlen állapotban alázuhant. Mikor a torony kupja leomlott a templomhájo boltozatának ötöd-részét betörte. Rémséges látványt nyújtott, amint az égő haranglábak iszonyu lángnyelveiket a to-rony ablakjain kiöltögetvén csörtető ropogás közt a torony fedelzetét felgyújtották. A templomról tovább harapodzott a tűz és még más hét házat elpusztított. Mentésre jóformán gondolni sem lehetett a nagy rémület és fejetlenség miatt. Csak mikor a szél csillapodni kezdett, sikerült a tüzet lo-kalizálni. A fecskendőkhoz nem voltak lovak, a kellő mennyiségű víz is hiányzott; 14—15 ezer ft körül van a kár, mely a filoxerától már nagyob-bára elpusztított szőlők elvesztése miatt tönkre jutott birtokosokra szinte elviselhetetlen suly-lyal nehezedik. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy a leégett házak biztosítva voltak ezek közt a templom is hatezer forint erejéig. — *Bódog-Keresztur* is veszedelemben forgott folyó hó 19-én s csak az ottani tűzoltóság serény és ügyes fáradozásának érdemüül tudható be, hogy a városnak éppen az a része, melyben a legsze-gényebb lakosság húzza meg magát, nem lett a lángok martaléka. A fentebb említett nap délután-ján iszonyu rekkenő melegségben egy boglya széna gondatlanságból kigyult, töle egy szalmás fedelő ház is tüzet fogott. Már két ház, a mel-léképületek, széna és szalma kazal is lángban ál-lott s hogy a romboló tűz tovább nem terjedt, a b.-keresztúri tűzoltóknak köszönhető, kik pa-rancsnokaik példáján lelkesedve a legnagyobb odaadással, életük kockázatásával oltottak és mentettek. A b.-keresztúri tűzoltóság, írja tudó-sítónk, jelenleg 42 működő tagból áll s hét hónapi fenállás után fényes tanúbizonyságot tett élet-revalóságáról. Örök hála az intézmény létesítéséért városunk főbírájának, *Kecskeméthy Zsigmond*nak, aki derék tűzoltóságunkat ügyszólván a semmiből teremtetete meg. Fáradozásainak legillőbb jutal-mául fogadja a nyilvánosság előtt is köszönetün-ket. Harminc esztendő bírói székében még igen sokáig éljen. r. l. — *Kis-Géves* községből f. hó 28-diki kelettel a következő sürgöny-tudósítást kaptuk: Ma délután 1 órakor *Varannai István* csürjében kiütött tűzvész a nagy szélben egy és fél óra lefolyása alatt 31 lakóházat s ezek mellék-épületeit lángba borította, Temérdek a kár élelmi-szerekben s ingóságokban. (*Szalavszky* államtitkár a k.-géresi égettek felségítésére, addig is míg a károsodás mértéke részletesen kimutatattánk 150 ftoz tett folyóvá a kir. adóhivatala-nak. *Szerk.*) — Az orkán erejéről, mely a tüzek hatalmát óriásivá fokozta, némi fogalmat nyújthat az, hogy a perjét 50—60 kilométernyi, távolságba elszórta. A légkör két napon sajátsá-gos elváltozást mutatott. Finom korom szemcsék, mint a tűzhányó hegy krakatauai, telítették a le-vegőt. A szemhatáron környös-körül úgy látszott, mintha ködfátyollal lenne betakarva hegyen-völ-gyön minden. Mint a sirokkó szele: sütött, foj-tott a behelt levegő. — Lapunk zártakor kap-juk a szomorú tudósítást, hogy egész *Luka község* lángokban áll! — s önkéntelenül megvillan agyunkban a kérdés: mi ez — véletlen szeren-csétlenség, vagy bünös kezek munkája? . . .

(Városi ügyek*). A f. hó 9-én tartott kép-viselőtestületi közgyűlés tárgyai következők vol-tak: a város ügyésze a honvédségi laktanya kibő-vítése iránt *Wallis Gyuláné* grófnéval a szerződés meg nem köthetése iránt jelentését b. terjesztvén, utasított a város mérnök, hogy a grófné által átengedendő telekre nézve telekkönyvezésre alkalm-as vázlatrajzot készítse el s azt a város ügyé-szének adja át, hogy annak alapján a szerződés megköthető legyen. — Olvastattott a város ügyé-szének abbeli jelentése, hogy a bereczkii hid mel-lelt lévő terület eladása iránt a szerződés meg nem köthető, mert a telekkönyvi térkép azon he-lyet, a hol a kérdéses terület létezik, Rongyva folyót és utat jelöl, a melyből lejegyzés nem esz-közölhető; ezen jelentés folytán a tárgyiratok azzal adattak vissza a város ügyészeknek, hogy az eladott területre nézve vevővel a szerződést ak-ként kösse meg, hogy a területet vevő helyszinel-tesse. — A helybeli vasuti főműhely által a Szé-chenyi téren lévő kőzkt vízvezető csöveinek sze-

lepekkel történt ellátása iránt beadott számla értéke 57 ft 19 krban kiutaltatott. — *Hornyay Béla dr. és Schön Vilmos dr.* nak az ujjiac téren lévő kőfal kijavitásának, stb. elejtése iránt kelt határozat ellen felebbezést adván be, a felebbezés elfogadtatott s II-od fokú ellátás végett felterjesz-tetni határozatott. — A vármegye közigazgatási bizottságának határozata alapján a Kossuth-utcai kövezet átrakása elrendeltetett. — Végül *Robó Adolf* vállalkozó által a f. évben kiépített gyalog-járó átvétele iránt a gazdasági bizottság megke-restetett.

(A »Zemplén« fekete táblája.) Két panasz érkezett hozzánk a közönség köréből; az egyiket a szerencsi, a másikat a tokaji főszolgabíró figye-lmébe ajánljuk, s mindkettőjüket kérjük, hogy tett intézkedéseik közlése által a nagy közönséget meg-nyugtanni sziveskedjenek. Ime a panaszok: *Sze-rencsen* a f. hó 19-én megtartott országos vásár alkalmával a jog-bérlő egyik megbizottját, községi tanácsos jelenlétében, kiállította a város végére. Ez a megbizott a vasuti állomáson levő gabona kereskedői raktárba életet szállító vidéki szekere-seket megállította, mindeniktől 35 kr. vásárpénzt csikart ki. — Hasonló a b.-keresztúri vásár-jog bérlőjének eljárása, ki is 3—4 megbizottat szokott állítani a vásártérnek kijáró utczeleire s a vásár-ról haza menőktől, akár árultak a szekérbe befo-gott igavonót, akár csak vásári cikkek bevásár-lása vagy eladása végett mentek be szekérrel, igav-onó marháik után a vásári cédulát követelik, s mert a nem eladás céljából bevitt marha, vagy ló után vásári cédulát nem szokás váltani, az azt elő mutatni nem tudóknak szekereibe kapaszkod-nak, az illetőket megzalogolják. Tűrhető-e tovább szó nélkül az ilyen kvalifikálhatatlan eljárás — annak megbírálását a főszolgabíró uraknak pártatlan igazságérzésére bizzuk.

(Rendőri hírek.) *Lopás.* F. hó 24-ről 25-ére menő éjjel *Friedman Samu* ort. templom szolga virág-utcai 741 sz. lakásának hátszó szobájába, melyben ő és felesége aludtak, ismeretlen tettes a nyitott ablakon keresztül behatolt és a diványon lévő ruhát felnyalálva sikerült észrevétlenül ki-onosnia. A ruhát, melynek zsebeiben 30 ft. pénz és ezüst remontoár óra volt, kiürítve a közeli Rongy-va száraz medrében megtalálták azzal a nyolc megfojtott csirkével együtt, melyet ugyan abból az udvarból az olból lopott el a rendőrség által ére-lyesen nyomozott gazember. — *Balujárt.* *Oman-sik Jánosné* napzamos asszonyt jégéért küldték e hó 26-án a *Bercsényi* utcai *Lepesch-féle* jégve-rembe. A mikor a sötét lépcsőn lefelé ment, oly szerencsétlenül csuszott meg, hogy a mélyebben lévő jégfalomra zuhant, s fejét csaknem széjjel zuzta. Eszméletlen állapotban szállították kórházba.

(Lajos-napja Homonnán.) Tudósítónk írja: Mint ezelőtt évről-évre, az idén is megünnepeltük nagy hazánkfiának, *Kossuth Lajos*nak nevenapját. Aug. 25-én, estve 8 órára gyülekeztünk össze, mintegy 45-en a »fürdőző kaszinó« helyiségében, hol az elnöki tisztet *Dercsényi Kálmán*, kir. köz-jegyző, 48-as honvéd viselte. Az ilyen összejöv-eleknél, az összehívó eszme mellett, rendszeren nem szokott hatástalan maradni a hangulatra a jó va-csora sem. Panaszunk e tekintetben csakugyan nem lévén, dacára az erős szélnek, mely különösen a vacsora ideje alatt ugyancsak zúgott, vigan mula-tott az egész társaság. Először *Dercsényi Kálmán* emelt poharat a legnagyobb Lajosra. Azután *Kossuth* szellemének, míg magyar él, mindörökké működéséért, az elnökért, az ünneplőkért, stb. szólottak a pohárköszöntők. *Kossuth*nak üdvözlő-táviratot is küldöttünk. A vidám kedv hatása alatt a fiatalok tánca perdült s vigan folyt a mulat-ság egész a késő éjjeli órákig; míg közbe-közbe a szünetek alatt felhangzott a *Kossuth Lajos azt izente*, melynek búbjós hangjainál könyek és lelkesültség ragyogtak a multak emlékein elme-rengő arcokon.

(Halál a kendertörőben.) *Tisza-Luczról* írják, hogy az ottani gőzmalom kendertörőjében dol-gozó *Nagy Józsefné* pütrügi lakost a kendertörő körtéje agyonütötte.

(Uj Tátrafüreden) a vendégek száma f. hó 19 éig menve 1780 volt.

(Egy éves önkéntesek) a legszebben, leg-csinosabban, kitűnő minőségben, *bécsi szabázzat* szerint *legjutányosabb árcn* lesznek felszerelve *Krausz Adolf és fia* cs. és kir. szab. hadfelszerelési intézet a közöshadsereg, honvédség, csendőrség-pénzügyőrség, erdő- és vasutigazgatóságok szer-ződött szállítói Ungváron.

(Egy esetleg két) gymnáziumi tanuló teljes ellátásra fogadtatik el havi 25 ftjával *Knopfler Sándor* helybeli néptanítónál, ki a tanuló sznllemi felügyeletét lelkiismeretesen gyakorolja.

Egész selyem nyomott Foulardok 1 ftoz 20 krtól 3 ftoz 90 krig (körülbelül 450 különböző színben) öltözöt és darabonkint vámmentesen szétküld *Henneberg G.* (cs. és kir. udvari szállító) gyári depója *Zürichben*. — Minták póstafordul-tával. — Levelek 10 kr. portóval.

Irodalom.

»Vasárnapi Ujság« augusztus hó 24-iki száma a kö-vetkező tartalommal jelent meg: A színészi kiállítás. Dörre Tivadar rajzával. Elfogy a tor . . . Római Albert költeménye. — A jószívű ember. *Jókai Mór* vigjátéka. — A népszínház primadonnái. (*Blaháné, Hegyi Aranka, Pálmáiné Ilka* és *Ligeti Irma* 16 arcképevel.) *Kürthy Emiltől*. — A hál napja. *Jur-evszkaja Katalin* hercegnő emlékiratából. — A villamoság a hadviselés szolgálatában. — Az orvosi tudomány a hadvi-selés szolgálatában. — Női munka és divat. (6 képpel). — A magyar orvosok és természetvizsgálók jubiláris vándorgyűlése — Irodalom és művészet. — Egyetek és közintézetek. — Miujság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivalók. — Képtalány *Sakjáték*. — Hetinaptár.

A »Vasárnapi Ujság« előfizetése ára negyedévre 2 ft a »Politikai Ujdonságok«-kal együtt 3 ft. — Ugyancsak a Fran-klín-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetemutca 4. sz.) megrendelhető a »Képes Néplap« legolcsóbb újság a magyar nép számára. félévre 1 ft.

Egyesületi és társas élet.

Tekintetes szerkesztő ur!

Sziveskedjék soraimnak b. lapjában helyt adni. Jószágért fogadja az iparos-íjúság egye-ületének köszönetét.

Bátorkodom köztudomásra hozni hogy az egyesületnek eddig összesen 80 tagja van, és a szám napról-napra örvendetesen szaporodik. Az egyesületi helyiség a *Vadászy-féle* házban van, hol is a tagoknak mindennemű lapok és szőlő játékok állanak rendelkezésükre. Bátran merem mondani, hogy az egyesület, melynek alapszabályai már fel vannak terjesztve — virágozni fog,* mert a tagokban, dicséretükre legyen mondva, meg van a kellő igyekezet, a szép és nemes törekvésű egyesület iránt. A s. a.-ujhelyi iparos ifjak önképző és betegsegélyző egyesület nevében kéz szolgálja: *Klein Lipót* id. jegyző.

Nyilvános nyugtázás.

A s. a.-ujhelyi iparos-íjúság önképző és beteg-segélyző-egyesületének alaptökéjére a következő urak voltak szivesek adományaikkal áldozni: *Zlinszky József, Bánóczy Kálmán, Jakobovics Ármin*, urak 2—2 ftoz; *Malártsik József, Csiszár Gábor, Kincsessy Péter, Fehér Ede, Buday Akos, Behyna testvérek, Szépkuthy Antal, Láng Nándor, Herz Herman, Bauer Antal, Székely Elek, Prámer, Alajos, Jelenek Ádám, Bolgáry András, Korinkó János, Veisz Bertalan, Nebesz Ferenc, Wish Keresztély, Reichard testvérek, Rósenberg Sámuel, Dolosch Elek* urak özv. *Malártsik Györgyné*: 1—1 ftoz. *Nagy Jenő, Waldmann Izidor, Nagy Lajos Béla, Reichard Gyula*, özv. *Guttman Lipót-né* 50—50 krt; *Teich Sigmund* 10 krt.

Fogadják a nemesszívü adakozók a s. a.-ujhelyi iparos-íjúság önképző és betegsegélyző egyesülete nevében hálás köszönetünket.

Klein Lipót id. jegyző.

Horkay Miklós einök.

*) Nagyra nőjön, virágozzék s gyümölcsöket hozzon! Szerk.

TANÜGY.

A kegyes-tanítórendiek Zemplénvár-megyében.

XXVI.

Hudra János k. r. tanártól.

— Folytatás. —

187^{2/3}-ik iskolai évben a gimn. igazgató, *Iványf Ede*, egy régóhajtott kívánságnak tön eleget, midőn az oktatás nagyobb eredményének el-érése szempontjából úgy a természettani, mint a természetrajzi szertárt lakásunk II. emletéről a gimn. épületébe helyezte át. Magától értetődik, hogy a természettudományok mai álláspontja ok-vetetlenül megkívánja, hogy a tanár az előadott elméleti reszeket a lehetőséghez képest gyakorla-tilag is: a fizikánál kísérletekkel felvilágosítsa; a természetrajznál pedig egyes kitűnött állatpéldá-nyok szemléltetése, vagy ásványok bemutatása, s annak idejében többszöri kirándulás által legalább a vidéki flórával kellőképen megismertesse. A mai gyakorlati élet ezt többé nem mellőzheti, holott régebben a gyűjtemények s fizikai muzeumok nagyobára csak parádé számba jöttek.

Mind a természettani, mind a természetrajzi gyűjtemény az előhaladott tudomány igényeinek teljesen meg nem felelt. Ez ösztönzé az igazgató-ságot, hogy 1872 november havában egy lelkes felhívást intézett Zemplén-vármegye értelmiségé-hez, melyben a többi között így szól: »Ha körül-tekintünk a világon, nem azon országok örülnek-e jólétnek, hol virágzó iskolák s a tudományok nagy becsben vannak? Virágzó iskoláknak mondhatók-e, ha azok nincsenek kellőleg felszerelve? Bármily kitűnők legyenek a tanárok, ily iskolákban csak oktatni, nem pedig nevelni lehet a zsenge ifjúsá-got az életre! Az elmélet nem képes egymaga az ifjúságot tevékenységre ébreszteni! Gazdászati, mű-és gyáripar, s művészet nem fejlődhetik ott, hol az iskolákban beruházásokra semmit sem költe-nek. . . . Az idők változtak! A műveltség követ-kezményei a mai korban oly nagyok, hogy jó tan-

*)Múlt számunkból térszülke miatt kiszorult. Szerk.

intézet, habár csak egyszerű falusi iskola is, gyűjtemények s muzeum nélkül nem is képzelhető. A tananyag sokaságát az ifjú elme csak szemléleti uton foghatja s dolgozhatja fel saját előnyére, képzésére... Leginkább a természetrajzi gyűjtemények szaporítását kérjük. Hisz alig van család a vármegyében, melynek birtokában egy-két kítő-műt állat, kagyló vagy ásvány nem találnak! Magán gyűjteményeknek vajmi kevés táp. Össze gyűjtve egy tanintézetben kiszámíthatatlan horderejű! Ha célzatunk sikerül: egy jó lépést haladtunk a kulturában s biztosak lehetünk róla, hogy vidékünk, városunkat nemcsak a borvászáró idegenek, hanem a műveltségi tényezők iránt fogékony turisták is érdeklődéssel fogják meglátogatni...

Ennek a felhívásnak lett némi eredménye, miként azt az 1873/4-ik évi „*Értesítő*” lapjai igazolják; de nem oly fényes, mint azt az igazgatóságának vérmes reményei sejtetni engedték. Az egészben az elismerés koszorúja leginkább *Mai-láth Fősef* gl. öméltségét illette, ki készpénzben 100 forintot adott; ezenkívül 3 ritka kövületet és 113 kötetnyi ritka s nagybecsű klasszikus és történeti művekből álló könyvtárt. Az igazgató részint a meglévő, részint az újból beszerzett természettani eszközök számára egy 2¹/₂ méter magas és 4 méter hosszú üvegszekrényt készített, ugyancsak hasonló a következő évben a természetrajzi gyűjtemény számára¹⁾ s ez alkalommal elválasztja a természettani szertartól. Így került a természetrajzi gyűjtemény a fizikai szertartól, az ugynevezett tanári szobából, a földszint jobb oldalán levő szélső tágas helyiségbe, hol utóbb kénytelen volt zsellérek meghuzni magát, miután a tanári könyvtárt is a házi könyvtártól elválasztva, *Fuhász* Norbert főigazgató kívánságára, a gimn. épület ezen helyiségében kellett elhelyezni.

Mindeme szertárok a mérsékelt igényeknek ma már teljesen megfelelnek; de nem áll hátrább a tanári könyvtár sem, mely a tudomány minden neméből jelentékeny számu és kiválóbecsű művekkel dicsekedhetik. Több ezere menő kötetet számítva, a művek száma 1126, és pedig vallástani 72, bölcsészeti 40, pedagógiai 24, jogtudományi 28, nyelvtudományi 153, irodalomtörténeti 100, költészeti 100, történeti 191, földrajzi 63, matematikai 39, természettudományi 137, orvostudományi 8, szótárak 44, folyóiratok 23, vegyesek 104.²⁾

Ugyancsak 1812 márc. havában a tanári-kar példaadás, az ifjuság dicséretes buzgalma s a nagyérdemű közönségnek élénk érdeklődése következtében keletkezik az ifjusági könyvtár, mely kellő felügyelet és vezetés mellett nagy jelentőségű, miután megóvja az ifjuságot a mérget lehelő fércművek olvasásától s hozzá szokik a növendék a rendelkezésére álló szabad időt hasznos dologgal tölteni el. Mig egyrészt élvezettel szórakozik, másrészt ismeretkört dicsérendő módon bővíti. A segítő egyesületnek 1877 június 30-án, egy a *Diána-fürdőben* tartott dalestének jövedelme, 190 ft, vetette meg alapját, mely egyéb járulékokkal s időközi kamatokkal ma már a 800 ftot meghaladja, melynek kamatai idővel — ha a tőke az 1000 ftot eléri — a szegény, de jöviseletű jeles tanuló felsegítésére lesznek fordítandók. Van egy pár intézetünkhöz kötött alapítvány is. Ilyen: 1) A szegénysorsu, de jó tanuló és jó viseletű ifjak számára még *Sivulsky* által 1880-ban szerzett 1986 ft 20 kros állami alapítvány, mely összegnek kamata jelenleg 84 ft. 2) *Kovalcsik* József volt egri kanonok 1000 ftos alapítványa a kassai káptalánál van elhelyezve. Ez előbb úrbéri papirban letéttetett, de kihuzatván, most mint készpénz kamatozik; kamata 56 ft 25 kr. 3) *Somogyi Géza*-féle 200 ftos alapítvány helv. vall. tanulóknak számára; kamat 9 ft. 4) *Justus* József-féle 1200 ft a kassai káptalánál; kamata 84 ft 38 kr. Ezen alapítványok kamatai az igazgatóság és a tanári kar közös megegyezése folytán évenként az arra érdemesek között jutalomként osztatnak ki, a Justus-féle alapítvány kamatainak kivételével, melyet állandólag egy tanuló húz, mig arra magát érdemessé teszi. Az 1873/4-ik tanévet a kolera is háborgatta; az előadások nov. 28-án megszüntek s az ifjuság csak január 15-én jött össze.

A 70-es évek elején, midőn nemcsak politikai állapotaink, de a következő évek befolyása alatt gazdasági viszonyaink is elég megnyugtatók valának, a minden irányu, élénk mozgalom nem engedé tespedő állapotban heverni tanügyünket sem. Különösen midőn *Eötvös* József br. halála s *Pauler* Tivadar rövid ideig tartó kultuszminisztersége után 1872 szeptember havában *Trefort* Ágoston lón miniszterré. *Trefort* a szellemi életnek felvirágoztatását a kiváló szakképzett tanárok lelkiismeretes kötelesség-teljesítése mellett, egy másik ténnyel is feltöltötte, t. i. mennyire felelnek meg az iskolaépületek a tanügy nélkülözhetetlen követelményeinek! Itt találhatja magyarazatát azon rohamos építkező kedv, mely az ország minden részében, első sorban az állami intézeteknél, napi

¹⁾ A többi butozat 1873/4-ik évben készült.

²⁾ A házi könyvtár a kollégium második emeletének északnyugati sarkában van elhelyezve, 500 kötetet számul, de az újabb keletű művek nagyon szerényen vannak benne képviselve.

renden volt. Ha az állam pénztárából nem építhetett, rajta volt, hogy az iskola fentartók a kor igényeinek megfelelő iskolákat építsenek, vagy a meglévőket célszerűen alakítsák át, vagy legalább megújítsák és tisztán tartásuk oly módjára ruhába öltöztessék és tisztán tartásuk oly módon, hogy az intézetnek minden része az egészségügyi szabályokkal teljes harmóniában legyen. E nézetből kiinnulva 1873 dec. elején leküldi rendeletét az igazgatóságához s felhívja őt, hogy az iskolát necsak jó karban tartsa, de a kellő szellőztetés s minden irányu tisztaság által az egészségügyet hivatala és tehetsége szerint előmozdítani iparkodjék.

E leiratra az igazgató terjedelmes felirattal válaszol. Ebben előadja a gimn. épületének történetét, az 1820-óta reafordított kiadások mennyiségét, s ha gyökeres javításokat nem eszközölhet, az a gimnázium anyagi ügyei siralmas voltának tudandó be; s felhasználja az alkalmat s több oldalú kérelemmel járul a vallás és közoktatásügyi miniszter színe elé. Első sorban kimutatja, hogy a gimnázium háztartására 1870 okt. 23-án 33609 sz. a 260 ftot utalványoz a magas ministerium, de ez annyira szűfszik, hogy az iskola javításokra alig marad évenként 50 ft.

Kérlemezti továbbá, hogy a kurátor címet viselő iskolagyerekek helyett, kiknek a fentemlített összegből 60 ft jár, szervezzon az állam egy rendes iskola állomást, ki a gimnázium körül a felügyeletet vinni, a tisztaságról gondoskodni, postára jární stb. tartozzék; szóval az igazgatónak mindenben segítségére legyen.

Ha pedig az iskolát a kor igényeihez alkalmazni, vagy szerényebben szólva csak az egészségügyi szabályoknak megfelelőleg át akarjuk alakítani, akkor a termek padozatai, az iskolai padok, ajtók, ablakok, a folyosó ablakjai, a szolga számára szolgáló lakás és konyha stb. így az egész épület gyökeres javítást és átalakítást igényelne. Mindezek felvételére kéri az államkormányt, küldene egy építész-mérnököt, ki a hiányokról személyesen meggyőződne és elkészítene a szükséges tervezetet és költségvetést, hogy ezeket annak idejében a magas ministeriumhoz be lehetne terjeszteni.

A beiratkozások az újhelyi gimnáziumban, holnap kezdődnek és három napon át tartanak. Amennyiben az első osztályba tanulók korlátolt számban vétethetnek föl (60), első sorban a keresztény felekezetbeliek jelentkezései vétetnek figyelembe.

Uj leányiskola. *Weiss* Mariska, okl. tanító, S. a. Újhelyben, f. év szeptember 1-én VI osztályu magán leányiskolát szándékozik nyitni a Koronautca 699. sz. házában, mihelyest arra t. Zemplén vármegye közigazgatási bizottsága után a ministeriumtól engedelmet nyer. Nevezett tanító lapunk útján kéri a nagyérdemű közönséget, hogy teljes bizalommal forduljanak hozzá gyermekeik beirata-sa végett. Igéri, hogy úgy a benne helyezendő bizalomnak, valamint a törvény követelményeinek lelkismeretesen fog megfelelni. A beiratások e hó 26-án kezdődnek és folynak az iskola helyiségben mindig d. e. 9-től 12-ig mindaddig, mig a helyiségbe egészrendőre megengedett létszám teljes nem lesz. Tandijak az 1 ft beirási díjon kívül, miért egész éven át íróeszközt is kapnak: I. oszt. 10, II. 14, III. 18, IV. V. és VI. osztály 22 ft. A tandij negyedenként előlege-sen fizetendő.

A beregszászi állami alreáliskola a beálló tanévvel megnyílik. Tanulók felvétele szeptember hó három első napján történik; felvételi, javító és pótló vizsgálatok augusztus hó két utolsó napján tartatnak. Az iskola és tanév ünneppis megnyitása szeptember hó 4-én d. e. 9 órára van kituzve, melyre az érdeklődő művelt közönséget tisztelettel meghívja az igazgatóság.

CSARNOK,

A délkeleti Kárpátok mellől.

Petrozsény, 1890. aug. hó.

Szép derült reggel volt, mikor bezónáztam Kalánra, hogy további utamat kocsin tegyem meg. Szt.-István napja lévén a kaláni vashámor szünetelt és így megtekintése nem vett hosszú időt igénybe. A hámor a brassói bányatársulat birtoka s 1860-ben adták át az üzemnek és évente 900—1000 mmássa vasércet dolgoznak fel benne. Az ércet az egy órányira fekvő *Telek* bányából szük pályán járó gőz-mozdony szállítja ide.

Mellőzve *Kis-Kaldán* (a rómaiaknál Ad-Aquas) kénfürdőt, mely mint a legtöbb magyar-fürdő még mindig várja Pató-Páljától a megérdemelt csint és kényelmesebb berendezést, elindultunk *Vajda Hunyad* felé. Kocsin mentem volna, ha nem lennék természetemnél fogva az állatvédő társulatnak született tagja. Szerencsére nem látott senki, csak egy-két szarka és holló, de azok is nevezettek olyan utazón, mikor majd én ballagtam gyalog a kocsi után, majd a kocsi ment üresen én előttem. Boszusan s fáradtan érkezünk a városba,

épen midőn a legforróbb déli nap pörkölte a toronyok csúcsait. A kisebb igényeknek teljesen megfelelő szállóban megpihenve délután a városban tettem látogatást.

Maga *Vajda-Hunyad* (románul Hunediora) hazánknak legegészségesebb vidékén fekszik s tán ezért volt kedvelt helye annyi fejedelemnek és nagyurnak. Körülbelül 2500 lakással bir, többnyire oláhok, amin annál inkább sajnálkozom, mert e lakosság egytől-egyig székely volt s teljesen eloláhosodott. A *Cserna* vize és a *Zalasz* szelik át a várost és a várat is ugyancsak e két folyó veszi körül.

Lépjen be, szives olvasóm, *Hunyad* régi várába, egyelőre csak képzeletben, de erős elhatározással, hogy ha majd lesz utja erre felé, megnézi minden zege zugát ennek az érdekes várnak.

A falak a kövek, a sötét vermek mind beszélnek régi dicsőségéről, igaz, hogy kőnél, falnál többet beszél a barátságos várór, kinél jobb vezetőt alig kívánhatnánk. Az egységes tervezet hiánya első pillanatra meglátszik. A várnak minden gazdája javított a régín, hozzá épített, lerombolt, mig mai alakját nyerte.

A magas pillérek nyugvó hosszú hidon át jutunk a várba s ennek nyugati részébe, mely a Hunyadyaknak volt lakóhelye. V.-Hunyadot 1409-ben adta Zsigmond király Hunyady Jánosnak, a ki a várat 1442-ben kezdte építeni, *Mátyás*-király pedig 1480-ban befejezte építését. Tágas, freskókkal ékesített folyosón haladunk, melyet az idő és a sok elemi csapás annyira eléktelenített, hogy az egykori pazar fénynek és pompának némi nyoma már csak itt-ott látható. A renoválás lassan tudja számúzni az enyészet nyomát. Az aranyház, hol a könyvtár s iroda volt, a hálósoba, a konyha és a fogadóterem vagy kaputorony már rendbe hozattak. A berendezés új, csak a falak régiek. A kaputorony két emelettel bir s belőle a négy tornyos és ugyanannyi pilléren nyugvó folyosóra jutunk, melynek egyik fülkéjében volt a betegágy, hol *Hunyady László* született. A fülkétől szomszédságában van egy szűk szobácska, melyben *Kapisztrán János* lakott. A Hunyady résznek legszebb terme az alsó lovagterem teljesen visszaállítva régi fényébe. A kockás padlózat s boltozata gyönyörűen van kirakva a Hunyady család cimereivel, a holló csőrében a gyűrűvel, a felsőkellő zergével, mely a Szilágyiak paizsát ékesítette, az Anjouk, a Hédervárak cimereivel stb. Az oszlopok közül egyet meghagytak, úgy a mint megmaradt. Ezen van góth-betűkkel ráírva, hogy milyen régi teremben állunk. »Hoc opus fecit fieri magnificus dominus Joannes de Hunyad Hungariae gubernator 1452.«

A Hunyady-részhez *Bethlen Gábor* építtette a municós bástyát, mely még ronda állapotban van, ugyszintén a *Nebojsza-torony* is a hosszú folyosóval, melyet *Bethlen István* lánya, *Zsólyom Dávidné* építtetett. A *Nebojsza* olyan lucus a non lucendo-féle elnevezés, mert mikor a várban levő tót őrség nagy veszedelemben forgott, a várura megnyitotta a folyosót, a melyen keresztül bizton lehetett elmenekülni, a mit a tótok megis cselekedtek »*Nebojsza!*« (ne félj!) kiáltással.

A vár udvara is sok érdekes emlékek bir. Ime itt egy sziklába vájt kút. Széduletes mely kut ez. Három török fogoly ásta 12 évig s mikor vizre akadtak, szabad lábra helyeztettek. Neveiket felírták a falra, a ki törökül tud, leolvashatja.

Amott a kápolna áll, hol *Kapisztrán* misézett. Az oltár fölött hollók repdesnének, ha köböl nem volnának. A kápolna elhanyagolt állapotban van. Ha nagy ur jó a városba, vagy képviselő választáskor szokták elővenni a benne felraktározott zászlókat.

A kapu mellett van a kasza-börtön, állítólag kaszak voltak felállítva benne s a magas tornyokból ide dobták le az elítélteket.

Megemlítem még, hogy a várra többször rárepült a vörös kakas; utoljára 1854-ben égett le. A kolozsvári régiségtári muzeumban láttam a fából faragott formát, mely a várat leégése után való alakjában ábrázolja. A faragvány valamely hazafias művész (hazafisága nagyobb volt művészeténél) műve lehet, aki abban a hiszemben élhetett, hogy a vár többé fel nem épül. 1870-től a közoktatásügyi miniszter évente 5000 ftot fordít a műtörténelmi szempontból is érdekes vár régi alakjának visszaállítására. Ha a renoválás úgy halad mint eddig; talán készen lesz akkorra, mikorra a budapesti bazilika, vagy a kassai dóm, vagy a Gyulay *Romhányi*-ja. A délutánnak rendelkezésünkre maradt részét a vajda-hunyadi vashámornak szenteltük. Helyzet szerint nem állanak messze egymástól hámor és a vár de eszmei tekintetben igen. Emez a büszke oligarkák laka, mely a lovagkort hirdeti, midőn a palotákban fény, a kunyhókban nyomor uralkodott, a szivekben együtt tenyészett a mély vallásosság a fertelmes büszomszaggal; amaz a munkát kirdeti, nincs ura más, csak az emberi ész és erős akarat, ezekkel teremtve nagyot s dicsőt. Bámulatra ragad mindkettő, de itt nem vegyül a foglyok kiáltása a pompa nézésébe.

A vashámort is bejárva, nagy fáradtan haza mentünk. Estve aludni szerettem volna, de

agyam nem birt nyugodni, Hazám dicső alakjait láttam szememmel, kik lényessé tették a multat: s az izzadó napszamosokat, kik a jövőt teszik lényessé. Mult s jövő összefolyt lelkemben. ugy tudtam volna ábrándozni, ha az a nyomorult eb, mely ellensége az égbolt lovagjának, minduntalan fel nem ébreszt álmodozásomból.

Kora reggel elindultunk Hunyadról. De már itt szép kocsitunk volt. Kitűnő loak kényelmes fogat, kellemes idő... így robogtunk négyóra hosszat mezőkön s hegyeken keresztül, míg a Hátszeg völgy-be értünk.

Hátszeg kicsiny, alig 2000-nyi oláh lakost számláló városka, mellette van Orlyá-vár romja, gyönyörű kilátással. A völgy másik helysége Váralja, a régi Sarmizegethusa, hol legnagyobb csatáját vívta Traján a hős Deczeballal.

A dák uralkodó, ide a Retyesát ölére, építette várát, honnan ki-ki rontott az Alduna népeire, míg Traján meg nem semmisítette.

Sarmizegethusa elpusztult, helyébe épült (105 K. u. Calonia-Alpia Traiana; ez is elpusztult már. Az amphitheatrum-nak megmaradt része s az itt-ott található edények s pénzek bizonyítják, hogy ez a föld hajdan a rómaiaknak hódolt.

A délutáni vonattal elhagytuk a Retyesát völgyét, Erdélyt.

Mikrosz.

HUMOR.

A kir. törvényszékről.

Egy asszony ül a vádlottak padján, mérgezés büntetével van vádolva, a »corpus delicti« egy üvegcsében van az elnök előtt az asztalon.

Elnök: Ne tagadja büntetését. Itt a mérge, melyet önénél találtak, ez ön ellen bizonyít.

Vádlott: Micsoda mérge? Kóstolja meg a tekintetes törvényszék mérge-e?

Bölcs mondások.

A Vesztá-szűzek papnék voltak.

Mária-Terézia nagyon gyermekes királyné volt.

A Vezuv annyira kitört, hogy nem birt magával.

A ma tegnap holnap volt.

A lomniczi csúcs nem volna oly magas, ha hegyen nem volna.

A »Corpus juris«-ban foglaltatnak mindenfélék és egyebek.

A süldő vadász még a nyulba is bakot lő.

Az altiszti iskolából.

Tanár: Ha egy katoná a korcsmában ül és abban a korcsmában azalatt valaki civódást, verekedést kezd, a katonának nem szabad belelelegyedni, hanem kötelessége, hogy azonnal szép csendesen igya ki a borát és távozzék!

(Vizsgálaton.) Tóth Ferenc: Mi teendő lenne önnek, ha egy korcsmában van és ott valaki ez alatt civódást kezd?

Tóth Ferenc: Ha valaki civódást kezd — én szép csendesen kiiszom a borát és haza megyek.

GONDOLATOK.

Életünk égő szövötnékhez hasonló, mely majd lasabban, majd sebesebben, de szünet nélkül fog. Boldog, ki midőn létének e mulandóságára gondol avval vigasztalhatja magát, hogy sokaknak világitott.

Balgatag, ki sorsa ellen azért panaszkodik, mert ifjúságának vágyai és reményei nem teljesültek. A természet nem azért adja álmainkat, hogy a rájuk következő napot létesítésükre szenteljük, hanem azért, hogy szelid karjaiban megpihenve, a nehéz napi munkára képesekké váljunk.

Két fele nő van a világon, mondí egy régi ösmerősöm, olyanok kiknek szívök van; azok egyet szeretnek, és olyanok, kiknek szívök nincs: azok szeretnek százat.

Eötvös J. br.

HIVATALOS RÉSZ.

12728 sz. Zemplénvármegye alispánjától.
10 fűszolgabírónak.

A nmtgu. m. kir. földmivélés ministeriumnak a filokserának ellentálló szőlőveszők díjtalan, adományozása tárgyában 21628. III/9. sz. a. kelt hirdményét tudomásvétel és a legszélesebb körben leendő közhírítéssel végett kiadom.

S.-a.-Ujhely, 1890. aug. 11.

Matolai Etele, alispán.

Másolat. 21628. III/9 sz. Hirdetmény. A filokserának ellentálló amerikai fajta szőlőveszők kiosztása, illetőleg azoknak a szövetkezetek és egyesületek, hatóságok vagy községek által léte-

sítendő szőlőtelepek céljára díjtalanul leendő adományozás tárgyában. Az állandó országos filoksera bizottság meghallgatása után és javaslata alapján, alulirt földmivélésügyi ministerium a következő intézkedést hozza az érdekelt közönség tudomására. Az állami szőlőtelepeken a jövő 1891. év tavaszán rendelkezésére állandó amerikai fajta szőlőveszők első sorban a közérdekű célokra létesítendő szövetkezeti, egyesületi, hatósági, vagy községi amerikai szőlőtelepek létesítése és beültetése céljából való díjtalan adományozásra fognak felhasználtatni akként, hogy a beültetésre szükséges vesszőanyag díjtalanul fog adományoztatni minden oly esetben, a hol valamely szövetkezet, egyesület, hatóság vagy község hiteles módon igazolja, hogy a tervezett amerikai szőlőtelepet tényleg létesíteni és céljának megfelelően kezelteni fogja, és így az adományozandó vesszőanyagot — a kérelemhez képest — valóban a közcélú telep beültetésére fogja használni. Felhivatnak ennél fogva mindazon érdekelt, szövetkezetek, egyesületek s egyéb testületek és hatóságok, vagy községek, a kik, vagy a melyek közcélra szolgálni hivatott szőlőtelepek létesítését még az év őszén vagy jövő tavaszkor óhajtják kezdeményezni, és a célból a fentebbi értelemben a szükséges szőlőveszőket a ministeriumtól díjtalan adományképp óhajtják nyerni: hogy ide vonatkozó és a megfelelő adatokkal felszerelt kérvényeiket az egyletek, vagy szövetkezetek az illető vármegyei gazdasági egyesület útján, a hatóságok, vagy községek pedig az illetékes törvényhatóság útján a f. évi szeptember hó 1-ig terjeszték fel ezen ministeriumhoz. A jelzett határidőig beérkező kérvények a mennyiben egyáltalán figyelembe vehetőnek fognak találtatni első sorban való kielégítésre tarthatnak számot. Ellenben a kitűzött határidőn túl beérkező, hasonló díjtalan vesszőadományozások iránti kérelmek ez évre feltétlenül el fognak utasíttatni, illetőleg nem fogadtatnak el. Ez utóbbi rendelkezés indoklása végett — s az érdekeltnek e részben való tájékozása kedvéért, megjegyeztetik, hogy a fenti záros határidő kitűzése szükséges azért mert az állami telepeken, a jelzett határidő elteltevel az addig beérkezett és figyelembe vett kérvények kielégítése után még netán szabad rendelkezésre marad amerikai vesszőkészletek, a magán birtokosok igényeinek lehető kielégítése céljából szeptember hó folytán eladás végett fognak kihirdetett; és azon időtől fogva viszont a magán célokra pénzért való megrendelések fognak a beérkezés sorrendjében előjegyztetni és figyelembe vétetni. A fentiek értelmében szőlőveszők adományozások iránt legkésőbb szeptember hó 1-ig benyújtandó kérvények kielégítése, vagy megtagadása fölött október hó 1-ig érdemleges határozat fog hozatni és ugyanakkor az érdekelt az esetleg szükséges további előkészületek haladéktalan foganatba vehetése céljából hivatalosan értesíteni fognak a kérelmünk érdemében hozandó határozat eredményéről. Az engedélyezendő vesszők — önként értendőleg, — az e részben eddig is követett eljárás szerint, jövő tavaszkor fognak kiszolgáltatni. A ministerium fentartja azt a jogot, hogy az adományképp engedélyezett szőlőveszők megfelelő felhasználását közgei által tetszés szerint ellenőriztesse, s a mennyiben azt tapasztalná, hogy a vesszők nem az engedélyezett célra lettek felhasználva, azok árát az illető telep tulajdonosától utolag is beszedhesse, a mennyiben pedig, bár a bejelentés szerint használatot, de meg nem felelő kezelést tapasztalna: megfelelő kezelésre az illető érdekeltiséget kényszeríthesse. Budapest 1890. évi június hó Földmivélésügyi m. kir. ministerium.

1082/1464 T. Zemplénvármegye közig. bizottságától.

Olvastattam a nmságu vallás és közoktatásügyi ministerium folyó évi 28078. számú a »Néptanítók Lapja«-ban évenként közzétett jegyzékben felsorolt tankönyveknek az állami és községi iskolák részére a m. kir. tudományos egyetemi nyomdától hitelben való megszerzése módozatait tartalmazó intézvénye.

A felolvasott intézvény másolatban a kir. tanfelügyelőnek kiadni s egyszersmint a »Zemplén« hivatalos közlönyben közzététetni rendeltett.

Kelt Zemplén vármegye közig. bizottságának S.-a.-Ujhelyben, 1890. augusztus 14. tartott ülésében.

A főispán ömeltósága távoilétében

Matolai Etele, alispán.

mint a közig. biz. h. elnök.

Másolat.

Vallás és közoktatásügyi m. kir. ministeriumtól 28078. Zemplénvármegye közig. bizottságának. Felhivom a közig. bizottságot, figyelmeztesse az állami iskolai gondnokságokat, valamint a községi iskolaszékeket, hogy a m. kir. tud. egyetemi nyomda igazgatósága a nála kapható és a »Néptanítók Lapja«-ban évenként közzétett jegyzékben felsorolt tankönyveket az állami és községi iskolák részére a gondnokság, illetőleg az iskolaszék egyetemleges felelőssége és a következő módozatok mellett hitelben is kiszolgáltatja.

I. Minden megrendelés a gondnoksági

tőleg iskolaszéki elnök és jegyző által irandó alá s a gondnokság illetőleg az iskolaszék hivatalos pecsétjével ellátandó.

II. Csak a tényleg szükségelt tankönyvek rendelhetők illetőleg rendelendők meg, annyival inkább, minthogy a megrendelt és kiszolgáltatott tankönyvek az egyetemi nyomda által eladottaknak tekintetnek s azokból visszaszolgáltatásnak helye nincs.

III. A megrendelt és kiszolgáltatott tankönyvekről az egyetemi nyomda igazgatósága által kiállított leltáros átvételi elismervényt a gondnoksági, illetőleg az iskolaszéki elnök által és a jegyző által aláírva s hivatalos pecséttel ellátva, az egyetemi nyomda igazgatóságának postafordultával ajánlva beszolgáltatni köteles.

IV. A kiszolgáltatott tankönyvek ára legkésőbb az azok átvételétől számított 30 nap alatt az egyetemi nyomda igazgatóságához befizetendő.

V. Az egyetemi nyomda igazgatósága által a megrendelt tankönyvek az állami iskolai gondnokságok és községi iskolaszékeknek a mindenkori árjegyzék szerint való áron szolgáltatnak ki s a netto- és boltiár közötti különbözet a gondnokság illetőleg az iskolaszéknek a kezelési költségekre szolgál.

VI. A megrendelt tankönyvek az egyetemi nyomda igazgatósága által postán portómentesen küldetnek meg.

Kelt Szepes-Mindszent, 1890. július 20.

Gróf Csáky, s. k.

14083. szám. Zemplénvármegye alispánjától.

Körözés és eredmény esetén jelentéstétel végett kiadom.

S.-a.-Ujhely, 1890. aug. 15.

Matolai Etele, alispán.

I.

Másolat.

Varannói járás főszolgabírájától 3156/k. i. sz. Tek. alispán ur! Weinberger Ferenc possai lakosnál f. évi augusztus hó 5-e óta egy gazdátlan, mintegy 4—5 éves, szürke szőrü, közép szarvu ökör őriztetik és gondoztatik, mely állat fentnevezett Weinberger Ferenc mezején bitanságban találtatott. Az ökör a jobb hátulsó combon A. betűvel van, kék festéssel jegyezve. Van szerencsém a tekintetes alispán urat hivatalos tisztelettel felkérni, hogy ezen bitang jószág köröztesét megyszerte elrendelni méltóztassék. Varannón, 1890. aug. 8. Füzesséry György, s. k. főszolgabíró.

II.

Másolat.

Hódmező-Vásárhely város tanácsának katonai ügyosztálya. 1333. V. 90. sz. Zemplénmegye tekintetes alispáni hivatalának. S.-a.-Ujhelyen. Hivatalos tisztelettel van szerencsém felkérni a tekintetes alispáni hivatalt, hogy hódmező-vásárhelyi illetőségű Szabó Pál 1880—365. évfolyamu tartalékos gyalogost és Nagy János 1884—359. évf. tartalékos kurtóst, kik Zemplénvármegye több helyiségeiben így B.-Kereszturon s talán Tokajban is megfordultak, de hollétük most nem tudható, a vármegye területén nyomoztatni s az eredményt hivatalommal közölni sziveskedjék. Hódmező-Vásárhelyen, 1890. augusztus 11. (aláírás olvashatatlan) katonai előadó.

III.

Másolat.

Ungvármegye alispánjától 4593/k. i. szám. Zemplénvármegye tekintetes alispánjának S.-a.-Ujhely. Ungvár város polgármesterének 325. sz. jelentése szerint Adler Sámuel pék iparos ungvári lakos tanonca, Samunovics Móric, helyéről megszökött és ismeretlen helyen tartózkodik. Felkérem a tek. alispán urat, hogy nevezett köröztesni s feltalálása esetén Ungvár város hatóságához kisértesni sziveskedjék. Samunovics Móric személyleírása: születési éve 1872; születési helye Hudlyó (Ung megye), vallása izraelia, magassága közép, szeme szürke, szemöldöke barna, orra rendes, szája nagy, fogai épek, haja barna. Ungvárt, 1890. évi július hó 31-én. Kende, alispán.

13462. sz. Zemplénvármegye alispánjától.

Körözvények.

I.

Az ulicsi körjegyző jelentése szerint a jegyzői irodából a 077249—077250 vármegyei számmal ellátott 2 drb marhalevél úrlap elveszvé, azok ezennel érvényteleneknek nyilváníttatnak.

II.

13454. sz. Közhírítétel végett tudatom, hogy Gálszécen f. hó 23-án egy fehér szőrü, közép magas, 4 éves fülén jegyzett fejős tehén Bacsa Györgynél bitanságban találtatott.

S.-a.-Ujhely, 1890. augusztus 8.

Alispán helyett:

Viozmány Ödön, főjegyző.

13847 sz.

Zemplénumegye alispánjától.

Körözés és eredmény esetén jelentéstétel végett tek. főszolgabíró urnak kiadom.

S.-a.-Ujhely, 1890. augusztus 11-én

Matolai Etele, alispán.

Másolat. 1949/90. ki. Tekintetes Alispán ur! A málczi körjegyző jelentése szerint N.-Ráska községben f. évi július hó 23-án egy veres szőrű, négy éves hámos kancaló bitangásban találtatván, jelenleg Tasnás József nagyráskai lakos által tartatik őrizet alatt; van szerencsém ezen fenti leírását szabályszerű körözés végett tisztelettel be-terjeszteni. N.-Mihály, 1890. augusztus hó 5-én Füzesséry Tamás, s. k. főszolgabíró.

Nyilt-tér.)*

Nyilatkozat.

Miután köztem és Veress Győző ur között semmiféle becsületbeli ügy fenn nem forgott s mivel sem nevezett, sem más által lovagias elégtétel adásra felszólítva nem lettem, ennél fogva a »Zemplén« f. hó 34-iki számának nyiltterében Veress Győző aláírásával ellenem megjelent nyilatkozatot, mint teljesen alaptalant és aljas rágalmat, a meghatározottan visszautasítom; egy uttal az ügyet részemről befejezettek nyilvánítom.

S.-a.-Ujhely, 1890. évi aug. hó 26-án

Nemeskay Victor.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Szerkesztőségi posta.

B. J. úruak — *Helyben.* A hangulatteljes költeményt politikai célzásai és vonatkozásai miatt társadalmi irányu lapunkban ki nem adhatjuk.

Sz. J. úruak *Homonna.* Tiszteletpéldány megindítása iránt intézkedtünk s örömmel üdvözöljük munkatársaink sorában.

P. E. urnak — *Deregyő.* Iparkodunk kívánságának eleget tenni.

Felelős szerkesztő:

DÓKUS GYULA.

Főmunkatárs: **DONGÓ GY. GÉZA.**

Kiadótulajdonos: **ÖZV. BORUTH ELEMÉRNÉ.**

H I R D E T É S E K.

Róth Bernát

vaskereskedő és bortermelő
S.-a.-Ujhelyt.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy saját termésű aszu és szomorodni boraimat alant jegyzett áron árusítom el, u. m.:

Szomorodni borok régiék és finomak literenkint 55 krtól 90 krig.

Aszu borok régiék és nagyon finomak palaczkonként 1 ft 20 krtól 2 ft 20 krig.

Magamat a tisztelt közönség pártfogásába ajánlva, maradtam

kiváló tisztelettel

Róth Bernát.

6402. szám.

Polg. 1890.

Hirdetmény.

A Magyar-Izsép községben gyakorolt italmérési jogáért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1890. évi szeptember hó 24-ik napjának d. e. 9 órája ezen kir. törvényszék elé Emödy Béla kir. törvényszéki bíró hivatal szobájába kitüzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, akiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire ezenel idéztetnek.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, a kir. törvényszéknek 1890. évi aug. hó 19-én tartott üléséből.

Rác, jegyző. Hammersberg, elnök.

Hirdetmény.

A »sárospataki Népbank mint szövetkezet« részéről ezennel közhírré tetetik, hogy 2200 darab tulajdonát képező, Paulik György sárospataki bodnár-mester műhelyben készített, első minőségű, hat vasabroncsban levő hitelesített gönci kordó, páronkint 5 forintjával, az intézet pénztáránál készpénz fizetés és itt Sárospatakon azonnal átvétel mellett eladó.

Sárospatak 1890. aug. 28.

az igazgatóság.

Kereset.

Egy bankintézet keres mindenütt egyéneket, törvényileg engedélyezett sorsjegyek részletes fizetés melletti eladásra. Igen előnyös jutalék feltételek.

Ajánlatok B. J. jegy alatt Goldberger A. V. hirdetési irodájához, Budapest, vácz-utca 9. sz. — intézendők.

Czimbalom-oktatás.

Van szerencsém mély tisztelettel az érdeklők nagybecsű tudomására hozni, hogy úgy mint eddig, ezután is a czimbalom játszásban oktatásokat adok, a megállapodás szerinti szerény díjak mellett.

Mély tisztelettel

Mantu Józsi,

czimbalmos.

Egy egészen új czimbalom eladó.

Hol? megmondja e lap kiadóhivatala.

6400. szám.

Polg. 1890.

Hirdetmény.

A Mád községben gyakorolt italmérési jogáért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1890. évi szeptember hó 29-ik napjának d. e. 9 órája ezen kir. törvényszéknek Emödy Béla kir. törvényszéki bíró hivatal szobájába kitüzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire ezenel idéztetnek.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, a kir. törvényszéknek 1890. évi aug. hó 19-én tartott üléséből.

Rác, jegyző. Hammersberg, elnök.

6399. szám.

Polg. 1890.

Hirdetmény.

A Sztankócz községben gyakorolt italmérési jogáért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1890. évi szeptember hó 18-ik napjának d. e. 9 órája a királyi törvényszéknek Emödy Béla kir. törvényszéki bíró hivatal szobájába kitüzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, akiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezenel idéztetnek.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék 1890. évi aug. hó 19-én.

Rác, jegyző. Hammersberg, elnök.

Makk-eladás.

A gyalóczi 800 k. holdas erdőben termelt **tölgy- és bükmakk eladó.** Bővebb értesítést nyerhetni gróf **Sztáray Vilmos** ur ömält. uradalmi felügyelőségénél Tarnán u. p. Nagy-Mihály.

2-3

Kitünő asztali bor

1 literes palaczk 40 krajczár,
üvegért 10 kr. visszaadatik,

továbbá valódi **egri vörösbor** 1880. évi.

Szomorodni és asszaborok

kaphatók:

Malártsik György,

fűszer-, csemege-, bor-, tea-, rum- és ásványvíz kereskedésében

S.-a.-Ujhelyt.

Makk-eladás.

Mikóháza és kovácsvágás között elterülő Préda-hegy erdőben termelt bükmakk, mely kétszáz darab sertés meghízalására elegendő, szabad kézből eladandó. Bővebb felvilágosítást nyerhetni a tulajdonos Dókus Ernőnél (pósta és vasuti állomás Legenye-Mihályi.)

6550. szám.

Polg. 1890.

Hirdetmény.

A Kis-Dobra községben gyakorolt italmérési jogáért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. sz. igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1890. évi október hó 3-ik napjának d. e. 9 órája ezen kir. törvényszéknek Kolos Gyula kir. törvényszéki bíró hivatal szobájába kitüzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezenel idéztetnek.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, a kir. törvényszéknek 1890. évi aug. hó 19-én tartott üléséből.

Rác, jegyző. Hammersberg, elnök.

6467. szám.

Polg. 1890.

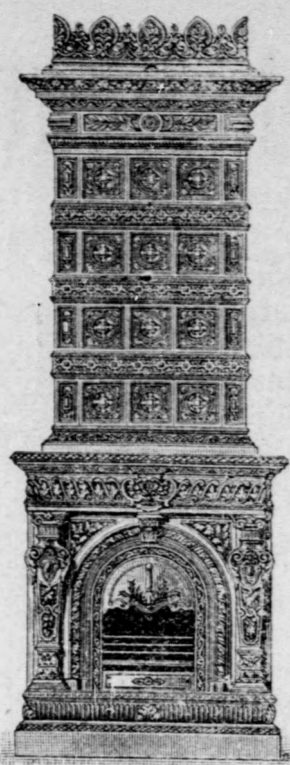
Hirdetmény.

A Szalók községben gyakorolt italmérési jogáért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1890. évi okt. hó 2-ik napjának d. e. 9 órája a kir. törvényszék elé Emödy Béla kir. tvszéki bíró hivatalos szobájába kitüzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak, az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezenel idéztetnek.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, a kir. törvényszéknek 1890. évi aug. hó 22-én tartott üléséből.

Rác, jegyző. Hammersberg, elnök.

Az „Eperjesi Népbank“ kályhagyára, mely a legújabb időben Eperjesen épült s a külföldi gyárak mintájára a mai kor igényeinek megfelelőleg tetemes költséggel rendeztetett be, azon kellemes helyzetben van, hogy az első rangú külföldi gyárak módja és mintái szerint készített hazai gyártmányaival a fokozottabb igényeknek is, még pedig a külföldiekéknél jutányosabb árakon, megfelelni képes.

Miért is igen jó minőségű és izlésteljes kivitelű

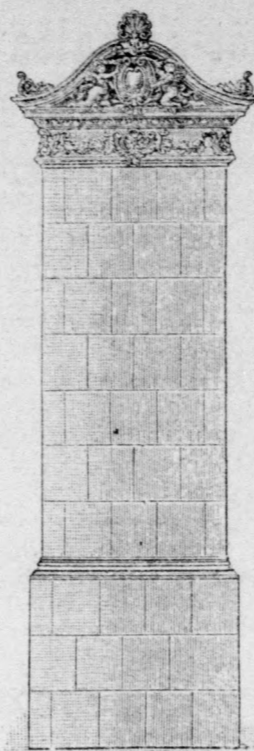
cserép kályháinak

nagyobb választékát és készletét, felállítással, vagy anélkül a t. cz. közönségnek távolabb fekvő vidékekre is, megvételre ajánlja.

A minták megtekinthetők, az árjegyzékek kaphatók és a megrendelések tehetőek **S. a. Ujhelyben**

Behyna testvérek

czégnél, vagy Eperjesen a tulajdonos „Eperjesi Népbank“-nál.

6603. sz.

P. 1890.

Hirdetmény.

A Pálfölde községben gyakorolt italméresi jogáért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyminiszteri rendele- 9. és 10. §§-aihoz képest az egyezség megtételére s az igények tárgyalására határidőül 1890. évi október hó 4-ik napjának d. e. 9 órája a kir. törvényszék elé Kolos Gyula kir. törvényszéki bíró hivatal szobájába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, akiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek.

A s. a. ujhelyi kir. törvényszék 1890. évi aug. hó 19-én.

Rác, jegyző. Hammersberg, elnök.

1348. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt hivatal ezennel közhírré teszi, hogy a f. évi

makkoltatás és téli legeltetési jog

a radvanci és az ó-kemencei erdőgondnokság területéhez tartozó erdőségekből alulirt főerdőhivatal irodájában folyó év **szeptember 9-én**, — ellenben a turjaremetei erdőgondnoksághoz tartozó erdőségekre nézve **szeptember 10-én**, — a dubrinici erdőgondnokságra nézve **szeptember 11-én**, — a csornoholovai és sztavnai erdőgondnokságra pedig **szeptember 12-én**, az illető gondnokságok székhelyén, mindenkor a délelőtti órákban nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Miről árverelni szándékoznak azzal értesítetnek, hogy a kikiáltási ár 10%-át tevő bánatpénzzel ellátott s kellően bélyegzett zárt írásbeli ajánlatok az árverés megkezdéseig szintén elfogadhatók.

Az árverési feltételek a hivatalos helyiségekben megtekinthetők.

Ungvárt, 1890. évi aug. 21.

M. kir. főerdőhivatal.

(Utányomat nem díjaztatik.)

Makk eladás.

Vidrányban 1000 k. holdnyi erdőségben termelt bükk-makk eladó. Értekezhetni Heller Simonnál Vidrányban, posta, vasuti állomás helyben.

6547. szám.

Polg. 1890.

Hirdetmény.

A Kis-Dobsza községben gyakorolt italméresi jogáért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §§-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1890. évi október hó 3-ik napjának d. e. 9 órája a kir. törvényszék-nél Kolos Gyula kir. törvényszéki bíró hivatal szobájába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, akiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek.

A s. ujhelyi kir. törvényszék 1890. évi aug. hó 19. napján.

Rác, jegyző. Hammersberg, elnök.

Tk. 1781/1890. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A s. a. ujhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtható Horváth Jánosné, Illés Mária végrehajtást szenvedő elleni 221 ft 17 kr. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a s. a. ujhelyi kir. trvszék (a s. a. ujhelyi kir. járásbíró-ság) területén lévő F.-Regmecz község határában fekvő, a f.-regmeczi 54. sz. tjkvben A I. 1—15. sor szám alatt Horváth János és neje Illés Mária tulajdonul jegyzett 1/8-ad bel- és külteleknek, Horváth Jánosné szül. Illés Máriát illető fele részre az árverést 431 ft 50 krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1890. évi szeptember hó 3-ik napján délelőtt 9 órakor F.-Remecen a község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfog adatni.

Árverezni szándékoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 43 f 15 kr. készpénzben, vagy az 1881. évi LX. tc. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333-ik szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt ova-dékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

Kelt a s. a. ujhelyi kir. jbiróság, mint tkvi hatóságnál, 1890. évi április hó 20. napján.

Kolos kir. trvszéki bíró.

Önkéntes árverési hirdetmény.

A sárospataki r. főiskolai nyomda könyvraktárában lévő — forgalomból kiment könyvek és egyéb nyomtatványok — mintegy husz métermázsá takaró papiros eladása céljából folyó 1890. évi szeptember 4-én d. u. 2 órakor a főiskola könyvraktári helyiségében árverés fog tartatni, melyre a venni szándékozők ezennel meghivatnak.

Sárospatak, 1890. évi augusztus 23.

Maklári Pap Miklós,

főisk. könyvraktár-felügyelő.

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS“

Vegyelemezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szén-savtartalma kiváló hatásának bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, ahol a szabadszén-sav csekélyebb jelenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szén-sav gazdagsága a gyógyhatású alkotórészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközöli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabadszén-savtartalomban erősebb ásvány-vizek, mint a **seltersi-gleichenbergi tüdőbajokban**, különösen **tüdővérzéseknél** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézeiben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorft** ban a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: **Dr. Korányi, Dr. Gebhardt, Dr. Navratil, Dr. Poór, Dr. Kéty, Dr. Barbás**; Bécsben: **Dr. Bamberger, Dr. Dussek**, stb. a legjobb eredménnyel alkalmazzák a **légző-, emésztő- és húgyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóvíz

práservatív-gyógyszernek bizonyult legközelebb **Trieszt-, Fiume- és hazánkban** a **KOLERA** megbetegedés ellen

borral használva a legegészségesebb ital!

ÉDESKUTY L.

Kizárólagos
főraktár

cs. és k. és szerb.
k. udv. ásvány-
víz-szállítónál.
Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Szagtalan és nyomban száradó

Ca 10 Mtr. 1 Ko 1 frt 50 kr.		Befed minden előbbi m á z t

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

Lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt i használtatassanak, mivel a keletkezett szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajtaknak sajátja, elkerülte. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárggyal feltörhető, anélkül hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénylakk,
sárgasbarnát és mahagonbarnát, mely akár csak az olajfesték fűdi be a pallót s egyuttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen befűd minden foltot, korábbi mázolás stb; van azután **tiszta fénylakk** (színezetlen)

új pallókra és parketre, mely csupán fényt ad. Különösen parketre s olajfestékekkel már beüzemelt egészen új pallókra való. Csak fényt ad, ennél fogva nem fűdi el a famusztrát.

Postacsomag, körülbelül 35 négyzetmtr. (két közép-nagyságu szobára való) 5 frt. 90 kr., vagy 9 1/2 márká.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tesék jól vigyázni a régre s a újari jegyre, mivel ez a több mint 1850 éve létező gyártmányt sokféle utánozó és hamisítják, s sokkal rosszabb, s gyakran a cédnek meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc,

A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,
Prága, C. Berlin.

A valódi minőségben csakis **Özv. Malártsik Györgyné** üzletében kapható **S. a. Ujhelyt.**

Weisz Bertalan butor- és épület-asztalos
S.-a.-Ujhely (Kis-piacz).

Van szerencsém a n. érdemi közönség becses tudomására hozni, hogy néhai édes atyám Rákóczi-utczai

butorraktárát és asztalos műhelyét

által vettem, a kor igényének megfelelően berendeztem és felszereltem.

Minek folytán **asztalos műhelyemet** e szakba vágó **butor- és épületfa** munkálatok elkészítésére ajánlani bátorodom, dus választéku

butor, érc és fakoporsó
RAKTÁRAM

új berendezése pedig az e tekintetbeni szükségletek előnyös kielégítésére fog szolgálni.

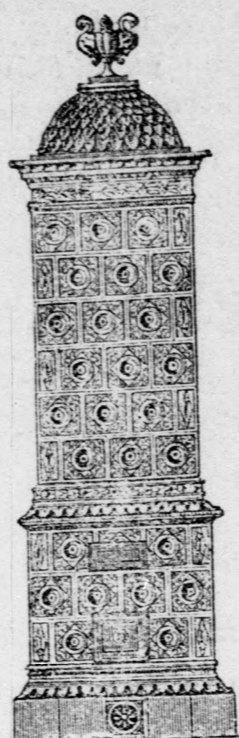
Megbízások gyors és pontos eszközését, szolid és tartós kivitt, versenyképes árszámítást ígérve, vállaltom támogatását kérve maradok

mély tisztelettel

Weisz Bertalan.

1-10

Valódi
krakói cserépkályháimat

11-30

a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlva van szerencsém ezennel jelenteni, hogy krakói gyáram ezeknek készítését ujonnan **tökélyesbítette**, hogy így, a már eddig is **kitünő** minőség, **szépség** és **páratlan jószágért** kiérdemelt országos jó hírnevét ezentul is annál biztosabban fenntarthassa.

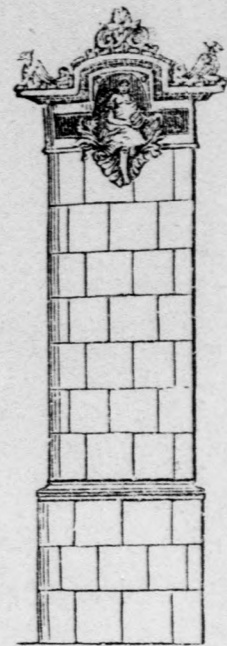
Sikerült továbbá, egy más hasonrangu tiszta tűzálló (Chamate) agyag készítményeinek eladását átvenni, a honnan ugyanis a kékre márványozott s **nem** elegendő izléses kályhák helyett a **másodosztályu fehér kályhákat** igen jutányos árakban szállithatom.

Megrendeléseket kérek **Reichard Mór** és fia urak vagy **Thoman Vilmos** urhoz S.-a. Ujhelyben vagy hozzám beküldeni.

Legmélyebb tisztelettel

Linkesch Samu özv. Eperjes.

Képes árjegyzékek és mintacserepek bérmentve.

6398 p. sz.
1890.

Hirdetmény.

A Nátafalva községben gyakorolt italmérési jogáért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §-aihoz képest az egyezség megkísérlésére az igények tárgyalására határidőül 1890. évi szeptember hó 15-ének d. e. 9 órája a kir. törvényszéknél Emödy Béla k.r. törvényszéki bíró hivatal szobájába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is akiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék 1890. évi auguszt. hó 12-én.

Rácz, jegyző.

Hammersberg, elnök.

SCHLICK-féle Vasöntöde és Gépgyár
részvény-társaság **Budapest**

Gyár és irodák:

VI., külső Váci-ut 1696/99. sz.

Városi iroda és raktár:

VI., Podmaniczky-utca 14. sz.

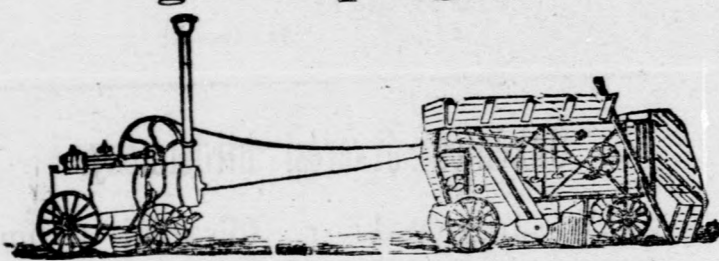
ajánlja a cséplési idényre kitünő szerkezetű

gőzcséplő-készületeit, locomobiljait,

17-18

és vaskeretű
gőzcséplő-gépeit,

továbbá

járgánycséplő-

készületeit,
gabonatisztító-rostát

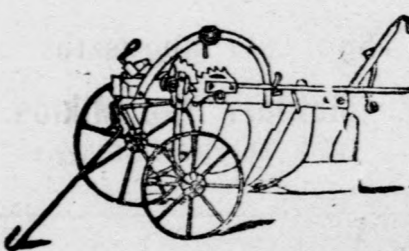
(Baker- és Vidats-
rendszer) és konkolyozót.

Készletben vannak:

Eredeti kévekötő- és marokrató arató gépek, eredeti amerikai fűkaszaló-gépek, szénagyűjtők stb.

Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,

szab. Schlick-féle mélyítő-ekék, mélyítő-ekék önzetékkel, ered. Schlick-és Vidats féle egyvasu-ekék, talajmívelő eszközök, boronák és rögtörők.

Szab. Schlick-féle **Haladás sorbavető-**
szórvavető-gépek. — Takarmánykészítő-gépek
darálók, morzsolók, őrlőmalmok és olajmalom
berendezések.

Legolcsóbb árak. — Előnyös fizetési feltételek.
Árjegyzék kívánatra ingyen, bérmentve.

Behyna Testvérek, S.-a.-Ujhely.

Keil Alajos-féle

PADLÓZAT-FÉNYMÁZ

(Galaun)

Bécsből

legkitünőbb mázólo-szer puhapadló számára 1 nagypalack ára ft 1.35 kr. — 1 kispalack ára 68

Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára 1 köcsög ára 60 kr.,
mindenkor kapható

Behyna Testvéreknél, S.-a.-Ujhely.

Megrendelések oly helyekről, hol bizományi raktár nincs Keil Alajos Bécs, IV. Ressel-
gasse 5, intézendők. Egy 5 kilos csomag ára 6 ft.

6598. szám.
P. 1890.

Hirdetmény.

A Boly községben gyakorolt italmérési jogáért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889-ik évi 45896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9 és 10-ik §-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1890. évi okt. hó 4-ik napjának d. e. 9 órája a kir. törvényszéknél Kolos Gyula kir. törvényszéki bíró hivatal szobájába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezenel idéztetnek.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, a kir. törvényszéknek 1890. évi aug. hó 19-én tartott üléséből.

Rácz, jegyző.

Hammersberg, elnök.

Sírkövekre feliratok vésése és aranyozása

SIR-EMLEK-KÖVEK NAGY RAKTÁRA.

BURGER ADOLFNÁL

S.-A.-UJHELYT

Főntczán, a „Vörös ökör” vendéglő épületében.

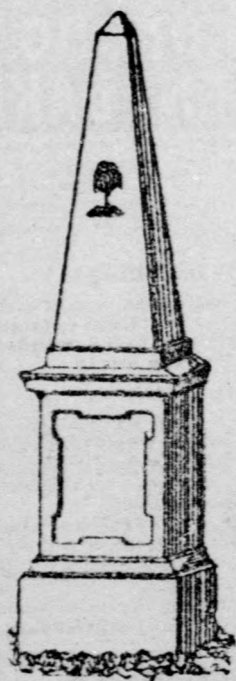
MINDEN IDŐBEN

nagy választékban tartok s kívánatra felállítok

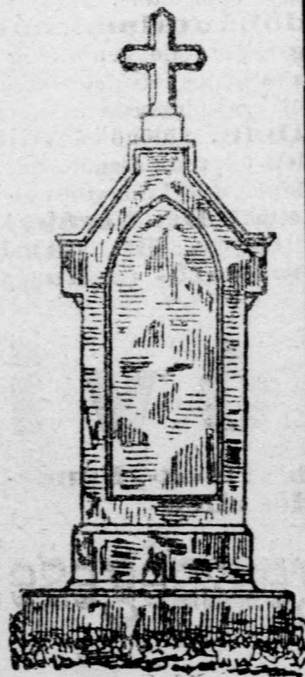
POROSZ SZÜRKE MÁRVÁNY,

GRANIT, SZIANIT

és homokkő sírkövet.

Sírkövek újabb tervezése

Jutányos áron készítenek.

Sürgő-nyuzim:
Burger Adolf S.-a.-Ujhely.

Tisztelettel
BURGER ADOLF
vállalkozó.

17-

Kívánatra képes árjegyzék megtekintésül bérmentve küldetik.

S.-a. Ujhely, nyomtatott a „Zemplén” gyorsajtóán.